

S P R A W O Z D A N I E

Z DZIAŁALNOŚCI

OŚRODKA POMOCY

SPOŁECZNEJ W KOŚCIANIE

ZA 2016 ROK

ORAZ

PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE

POMOCY SPOŁECZNEJ

Kościan, dnia 5 kwietnia 2017 r.

SPIS TREŚCI:

I.	PODSTAWY PRAWNE.	3
II.	ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.	4
	1. Zadania własne.	4
	2. Zadania zlecone.	5
III.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.	5
IV.	REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH I ZLECONYCH Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2016 R .	7
	1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2016 r.	7
	2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za 2015 r. dla Gminy Miejskiej Kościan.	8
	3. Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych i praca socjalna.	9
	4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków.	12
	5. Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy.	14
	6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne.	15
	7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych.	15
	8. Prowadzenie ośrodka wsparcia; Dom Dziennego Pobytu.	19
	9. Prowadzenie ośrodka wsparcia; Środowiskowy Dom Samopomocy.	20
	10. Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej; Świetlica Socjoterapeutyczna.	21
V.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W 2016 R. NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH.	22
	1. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.	22
	2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.	26
	3. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego "Program Rodzina 500 +"	29
	4. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów; edukacyjna opieka wychowawcza.	31
	5. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.	33
	6. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	34
VI.	REALIZACJA PROGRAMÓW I ZADAŃ SPECJALNYCH.	34
	1. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	34
	2. Program „Akcja zima”.	36
	3. Program wychodzenia z bezdomności.	37
	4. Program aktywizacji społecznej i zawodowej.	38
	5. Pozyskiwanie i dystrybucja darów.	39
VII.	FORMY AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ.	39
	1. Klub Integracji Społecznej.	39
	2. Centrum Wolontariatu.	42
VIII.	REALIZACJA PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO	44
IX.	REALIZACJA CELÓW STRATEGI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ORAZ ZADAŃ PREZENTOWANYCH W 2015 R. W RAMACH POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.	45
X.	PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.	45

I. PODSTAWY PRAWNE.

1. Podstawowymi aktami prawnymi, w oparciu o które Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie realizuje zadania merytoryczne, są poniżej wymienione ustawy oraz przepisy wydane do ich wykonania:
 - 1) **ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zmianami),
 - 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zmianami),
 - 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 ze zmianami),
 - 4) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 ze zmianami),
 - 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz. 224 ze zmianami),
 - 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zmianami),
 - 7) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 693 ze zmianami),
 - 8) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zmianami),
 - 9) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r., poz. 169 ze zmianami),
 - 10) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zmianami),
 - 11) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195),
 - 12) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793 ze zmianami),
 - 13) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zmianami),
 - 14) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575),
 - 15) ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. , poz. 1059 ze zmianami).
2. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są również w oparciu o następujące podstawy prawne:
 - 1) statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, przyjęty uchwałą Nr XVIII/200/16. Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie nadania Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie,
 - 2) uchwała Nr X/110/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2016 r.,

- 3) uchwała Nr X/111/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 r.,
- 4) uchwała Nr X/112/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r.,
- 5) uchwała Nr XII/136/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,
- 6) uchwała Nr XII/135/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,
- 7) uchwała Nr XXXIV/368/14 Rady Miejskiej Kościana z dnia 30 października 2014 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kościan na lata 2015-2019,
- 8) uchwała Nr XX/206/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie współdziałania miasta Kościana z jednostkami samorządu terytorialnego innymi organizacjami w aktywnych formach walki z bezrobociem (ze zmianami).

II. ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.

1. Zadania własne:

- 1) sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Miejskiej Kościan (ocena dokonywana jest za rok poprzedni),
- 2) prowadzenie diagnostyki jednostki, rodziny i środowiska,
- 3) prowadzenie pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa, prewencji, w tym działań wspierających i korekcyjnych,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych, na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, w tym:
 - na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych,
 - na pokrycie wydatków związanych z wypłatą świadczeń zdrowotnych osobom nie posiadającym ubezpieczenia, w tym osobom bezdomnym,
 - na zakup żywności, lekarstw, odzieży, opału itp.,
- 6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych,
- 7) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Dom Dziennego Pobytu,
- 8) prowadzenie placówki opiekuńczo-specjalistycznej wsparcia dziennego; Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 9) prowadzenie spraw związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych,
- 10) organizowanie wsparcia w Klubie Integracji Społecznej,
- 11) aktywizacja społeczności lokalnej poprzez Centrum Wolontariatu i Klub Wolontariusza.

2. Zadania zlecone:

- 1) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Środowiskowy Dom Samopomocy,
- 2) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 3) realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych,
- 4) realizacja zadań związanych z postępowaniem wobec osób uprawnionych do alimentów; obsługa Funduszu Alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- 5) prowadzenie spraw związanych z pomocą materialną dla uczniów,
- 6) przyznawanie i wypłacanie dodatku energetycznego,
- 7) realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

III. STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.

1. Zadania z zakresu pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego oraz projekty i programy specjalne realizowano w następujących, wyspecjalizowanych działach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie:
 - 1) **Dział Pomocy Środowiskowej**, w tym:
 - a) Sekcja Organizacji Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, asystenci rodziny),
 - b) Zespół Doradztwa Rodzinnego,
 - 2) **Dział Realizacji Świadczeń**, w tym:
 - a) Sekcja Świadczeń Społecznych,
 - b) Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego,
 - c) Sekcja Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych,
 - d) Sekcja Pomocy Materialnej dla Uczniów,
 - e) Sekcja Świadczenia Wychowawczego,
 - 3) **Dział Usług Opiekuńczych**, w tym:
 - a) Sekcja Usług Opiekuńczych,
 - b) Sekcja Specjalistycznych Usług Opiekuńczych,
 - 4) **Dział Aktywności Lokalnej**, w tym:
 - a) Klub Integracji Społecznej,
 - b) Centrum Wolontariatu,
 - c) Świetlica Socjoterapeutyczna,
 - 5) **Dział Organizacyjny**, w tym:
 - a) Sekcja Spraw Pracowniczych,
 - b) Sekcja Administracyjno-Gospodarcza,
 - 6) **Dział Ekonomiczno-Finansowy**, w tym:
 - a) księgowość,
 - b) kasa,
 - c) płace,
 - d) analizy i sprawozdania,
 - 7) Ośrodki wsparcia, w tym:
 - a) **Dom Dziennego Pobytu**,
 - b) **Środowiskowy Dom Samopomocy**.

2. Strukturę zatrudnienia i wynagrodzenie pracowników, prowadzących pracę socjalną i obsługę klientów Ośrodka ilustruje tabela.

Lp	Wyszczególnienie	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2015.	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2016.	Dynamika %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Zatrudnienie ogółem w osobach	77	80	103,9
2.	Zatrudnienie w przeliczeniu na etaty, w tym:	76,25	79,25	103,9
	1) Dział Pomocy Środowiskowej,	15	19	126,7
	2) Dział Realizacji Świadczeń,	11,5	14,5	126,0
	3) Środowiskowy Dom Samopomocy,	7,5	7,5	100,0
	4) Dom Dziennego Pobytu,	3,5	3,5	100,0
	5) Dział Organizacyjny,	8,25	7,25	87,8
	6) Dział Aktywności Lokalnej,	4	4	100,0
	7) Dział Usług Opiekuńczych,	19	15	78,90
	8) Dział Ekonomiczno-Finansowy,	5	6	120,0
	9) Dyrekcja i stanowiska samodzielne.	2,5	2,5	100,0
3.	Średnie wynagrodzenie miesięczne pracowników (brutto, bez jednorazowych wypłat)	Wg stanu na 31.12.2015.	Wg stanu na 31.12.2016.	Dynamika %
	O g ó ł e m,	2.643,98	2.898,17	109,61
	w tym			
	1) pracownicy pomocy środowiskowej,	3.047,05	2.684,59	88,10
	2) pracownicy ośrodków wsparcia (Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Dziennego Pobytu),	2.692,66	3.039,62	112,89
	3) opiekunki środowiskowe,	1.957,28	2.181,33	111,45
	4) pracownicy obsługi administracyjno- gospodarczej.	2.574,03	2.808,64	109,11

Zatrudnienie ogółem w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie wg stanu na 31 grudnia 2016 r. uległo zwiększeniu w porównaniu z rokiem 2015 o 3 pracowników (3 etaty). Wzrost zatrudnienia wynikał z konieczności:

- zorganizowania zastępstw za pracownice korzystające z urlopu macierzyńskiego,
- zatrudnienia 2 pracownic do obsługi świadczenia wychowawczego (Program „Rodzina 500 plus”).

Szczegółowy przebieg zmian kadrowych przedstawiał się następująco:

- rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas określony 3 osoby,
- rozwiązanie stosunku pracy z uwagi na przejście na emeryturę 3 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy (wakat z tytułu przejścia na emeryturę) 1 osoba,
- nawiązanie stosunku pracy z asystentem rodziny (projekt UE) 3 osoby,

- nawiązanie stosunku pracy na czas zastępstwa 3 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy z osobami obsługującymi Program „Rodzina 500 plus” 2 osoby.

Wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników spowodowany był:

- wzrostem dodatku za wieloletnią pracę, tzw. „stażowego”,
- zmianą zaszerzowania pracowników, którym powierzono stanowiska samodzielne,
- wartościowaniem stanowisk pracy, tj. dostosowaniem warunków płacy do wartości pracy na porównywalnych stanowiskach.

IV. REALIZACJA ZADAŃ WŁASNYCH I ZLECONYCH Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2016 R.

1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2016 r. (art. 15 pkt. 4).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie prowadził stały monitoring środowiskowy, na podstawie którego identyfikowano osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, związanych z ubóstwem, bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością i innymi dysfunkcjami społecznymi.

Diagnozowanie problemów społecznych, dotyczących mieszkańców miasta Kościana, jak również analiza struktury świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, pozwoliły:

- rozpoznać obszary zagrożone kryzysem społecznym,
- wskazać przyczyny, dla których określone środowiska zwracają się o pomoc socjalną,
- określić zapotrzebowanie na świadczenia socjalne.

Sytuację w tym zakresie ilustruje niżej zamieszczona tabela, wskazująca powody, dla których w 2016 r. przyznana została pomoc socjalna.

Lp.	Rodzaj dysfunkcji	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
		2015 rok	2016 rok	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Ubóstwo.	364	344	94,51
2.	Sieroctwo.	0	0	-
3.	Bezdomność.	44	28	63,64
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa.	118	119	100,85
5.	Bezrobocie.	225	179	79,55
6.	Niepełnosprawność.	371	357	96,23
7.	Długotrwała choroba.	362	373	96,2
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:			
	- rodziny niepełne,	118	100	84,75
	- rodziny wielodzietne.	44	33	75,00

9.	Przemoc w rodzinie.	8	9	112,50
10.	Alkoholizm.	103	108	104,85
11.	Narkomania.	7	8	114,29
12.	Trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego.	13	14	107,69
13.	Zdarzenie losowe (pożar).	2	1	50,00
14.	Sytuacja kryzysowa (umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej).	5	6	120,00

Analiza struktury świadczeń, dokonana wg kryterium dysfunkcyjności wskazuje, iż powody, dla których udzielona została pomoc na przestrzeni ostatnich dwóch lat, nie uległy istotnym zmianom. Niewielki wzrost odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych z powodu alkoholizmu (o 4,5 %) i narkomanii (o 14,3 %). W wartościach bezwzględnych dotyczy to 6 osób.

Znacząca poprawa nastąpiła w przypadku zjawiska bezdomności (dynamika 63,6 %). Jest to efekt realizowanego od dwóch lat "Programu wychodzenia z bezdomności", w ramach którego odbudowywano więzi rodzinne, przywracano funkcje społeczne i zawodowe osób bezdomnych i wspierano w staraniach o uzyskanie uprawnień do własnych dochodów (np. zasiłek stały). Tym samym, liczba mieszkańców miasta Kościana, otrzymujących pomoc z tytułu bezdomności spadła o 16.

Odnotowano wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy z uwagi na przemoc w rodzinie (o 12,5 %). Wynika to ze skutecznego rozpoznania środowisk dotkniętych zjawiskiem przemocy oraz realizacją planu pomocy ofiarom.

Pewne zmiany w strukturze świadczeń wynikają ze złożoności życia społecznego, w którym niekorzystne zjawiska (dysfunkcje) występują najczęściej jednocześnie (np. bezrobocie i bezdomność, alkoholizm i przemoc, niepełnosprawność i bezradność opiekuńczo-wychowawcza itp.). Stąd, udzielając wsparcia wskazuje się na powód ważący w danym środowisku, co podwyższa jedne wskaźniki, a obniża inne.

W oparciu o badania przeprowadzone w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie sporządzono plan potrzeb społecznych o charakterze materialnym i niematerialnym, stanowiący podstawę do:

- określenia kierunków działań w zakresie prowadzonej pracy socjalnej,
- sporządzenia planu finansowego, uwzględniającego wysokość środków na formy pomocy przewidziane w ustawie o pomocy społecznej,
- określenia wysokości dotacji na realizację zadań własnych i zleconych.

2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2015 dla Gminy Miejskiej Kościan (art. 16 a ust.1).

W 2016 r., zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przygotowano ocenę zasobów pomocy społecznej za 2015 r. (ocena dokonywana jest za rok poprzedni).

W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej sporządzono ocenę, która dotyczyła w szczególności:

- osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- rodzaju problemów i ich rozkładu ilościowego,
- infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych,
- nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmioty realizujące i finansujące.

Na podstawie art. 16 a ust. 4, ocena za rok 2015 wraz z rekomendacjami przedłożona została Radzie Miejskiej Kościana na sesji w dniu 28 kwietnia 2016 r.

Ocena stanowiła podstawę do:

- zaprezentowania w sprawozdaniu za 2015 potrzeb w zakresie pomocy społecznej (zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej),
- planowania budżetu na rok następny,
- opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”.

3. Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych i praca socjalna (art. 15 pkt 2 i 5).

Realizując zadania w zakresie diagnozowania rodzin i środowisk oraz prowadzenia pracy socjalnej podejmowano następujące działania:

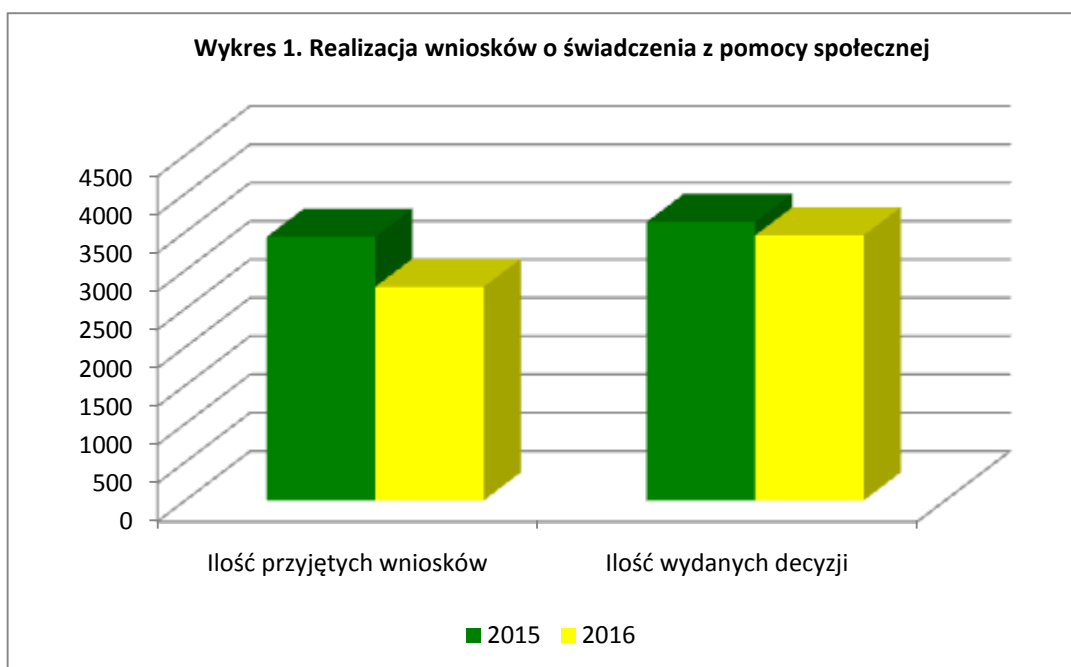
- 1) **przeprowadzono analizę i ocenę zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.** Badania wykonywano w formie wywiadów środowiskowych, stanowiących podstawę do podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie świadczeń.
- 2) Sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika %
1.	2	3	4	5 (4:3)
1.	Liczba przyjętych wniosków.	3437	2785	81,03
2.	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	3437	2785	81,03
3.	Liczba wydanych decyzji, w tym:	3631	3456	95,18
4.	- przyznające świadczenie,	3259	3179	97,55
5.	- odmowne,	18	23	127,78
6.	- pozostałe.	354	254	71,75
	Liczba wywiadów przeprowadzona przez jednego pracownika socjalnego.	286	214	74,83

Wykazany w 2016 r. spadek liczby wniosków o świadczenia z pomocy społecznej, w porównaniu z rokiem 2015, jest konsekwencją pewnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz znacznego poszerzenia świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego. Dotyczy to przede wszystkim:

- likwidowania niekorzystnych czynników społecznych, takich jak bezrobocie, czy alkoholizm poprzez:
 - ✓ aktywizację zawodową klientów Ośrodka,
 - ✓ nawiązywanie kontaktów z pracodawcami i pośredniczenie w pozyskiwaniu zatrudnienia,
 - ✓ współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych,
- stopniowego wzrostu dochodu na członka rodziny z tytułu pracy,
- przyznawania świadczeń o wydłużonym okresie (np. na 3 miesiące),
- korzystania ze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego.

Sytuację w tym zakresie ilustruje wykres nr 1 „Realizacja wniosków o świadczenia z pomocy społecznej”.

Pracę socjalną na terenie miasta Kościana wykonywało 13 pracowników socjalnych w 13 rejonach, obejmujących wszystkie osiedla i ulice miasta.

Zgodnie ze standardami, określonymi w ustawie o pomocy społecznej (art. 110 ust. 11) „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin”.

W mieście Kościanie sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Liczba mieszkańców, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	2000	2000	100,0
2.	Liczba stałych i czasowo zameldowanych mieszkańców miasta Kościana, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego.	1996	1827	91,5

Powyższe zestawienie wskazuje, iż uległa poprawie sytuacja w zakresie ilości mieszkańców przypadających na jednego zatrudnionego pracownika socjalnego. Jest to wynik zmniejszenia liczby mieszkańców, pozostających w ewidencji miasta Kościana, zameldowanych w systemie stałym i czasowym. Jednakże odnotowuje się wyższą (od wskazanej w ustawie) liczbę rodzin obsługiwanych przez jednego pracownika. Średnio w 2016 r. jeden pracownik socjalny pracował z 55 rodzinami.

- 2) **udzielano pomocy i wskazówek w rozwiązywaniu spraw osób w trudnej sytuacji życiowej.** Celem prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy w środowisku była poprawa funkcjonowania osób i rodzin; rozwijanie ich aktywności i wzmacnianie samodzielności życiowej. Stwarzało to możliwość ograniczania sytuacji kryzysowych i dysfunkcyjnych, a w konsekwencji uniezależnienie podopiecznych od świadczeń Ośrodka. Proces ten jest długotrwały i wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji i osób. W procesie tym kluczową rolę odgrywają pracownicy socjalni. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych ilustruje poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
		Liczba osób		
1	2	3	4	5
1.	Poradnictwo, (psychologiczne, prawne).	807	861	106,7
2.	Interwencja kryzysowa, w tym: umieszczenie matki z dzieckiem w ośrodku interwencji, wystąpienie do sądu o ograniczenie praw rodzicielskich, interwencyjne skierowanie osoby zagrożonej do domu pomocy społecznej itp.	66	65	98,5
3.	Praca socjalna, w tym: podpisywanie kontraktów socjalnych, mobilizujących klientów do samopomocy (np. podjęcie leczenia odwykowego, uregulowanie sytuacji mieszkaniowej, współpraca z psychologiem itp.).	1300	1169	89,9

Odnotowano wzrost liczby osób korzystających z poradnictwa, natomiast w porównaniu do roku 2015 spadła liczba osób objętych pracą socjalną. Jest to ujęcie statystyczne, bowiem

w działania podejmowane w pracy z klientami zaangażowana jest ta sama grupa pracowników socjalnych, która dobiera odpowiednie formy wsparcia w zależności od sytuacji osoby potrzebującej pomocy.

3) pobudzano aktywność społeczną osób i rodzin, inicjując różnorodne formy pomocy, w tym:

- a) organizowano system doręczania korespondencji miejscowej przez klientów korzystających z pomocy społecznej (nie posiadających żadnych dochodów). Program realizowano w ramach prac społecznie użytecznych, dofinansowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz w ramach kontraktów socjalnych. Ta forma aktywizacji objęła 29 osób,
- b) kontynuowano realizację programu „Starszy brat-Starsza siostra”, „Wnuczek-Dziadek”, „Wnuczka-Babcia” w Centrum Wolontariatu. W programie uczestniczyło średnio 25 par dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w wieku od 7 do 13 lat i wolontariuszy,
- c) kontynuowano dodatkowe formy wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej poprzez działalność Klubu Integracji Społecznej. Szczegółowe informacje w tym zakresie zamieszczono w dziale VII „Formy aktywizacji społecznej”,
- d) współpracowano z zakładami pracy, organizując dorywczo lub na stałe pracę dla klientów Ośrodka. Zorganizowano spotkania z pracodawcami, w wyniku których 225 osób otrzymało oferty pracy,
- e) ściśle współpracowano z Miejską Komisją ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, w ramach której m. innymi kontaktowano środowiska zagrożone z poradnią odwykową i uzgadniano formy pomocy rodzinom dotkniętym chorobą alkoholową,
- f) współpracowano z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia zjawisk niekorzystnych społecznie, w tym z:
 - kuratorami sądowymi,
 - pedagogami szkolnymi,
 - strażą miejską,
 - policją itp.

Współpraca dotyczyła m. innymi kierowania wniosków do Sądu Rejonowego w Kościanie o ograniczenie praw rodzicielskich, czuwanie nad realizacją obowiązku szkolnego, objęcia opieką dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi, interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie itp.

4. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń (art. 15 pkt 1 i art. 17 ust. 1 pkt 3-6).

Świadczenia pieniężne wypłacano klientom Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie po spełnieniu warunków określonych w ustawie o pomocy społecznej (art. 8 ustawy o pomocy społecznej) tj.:

- miesięcznego kryterium dochodowego:
 - ✓ dla osoby samotnie gospodarującej 634,00 zł,
 - ✓ dla osoby w rodzinie 514,00 zł,
- kryterium dysfunkcyjności:
 - ✓ ubóstwo,
 - ✓ sieroctwo,
 - ✓ bezdomność,
 - ✓ bezrobocie,

- ✓ długotrwała lub ciężka choroba,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ przemoc w rodzinie,
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa,
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- ✓ alkoholizm i narkomania,
- ✓ zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe i ekologiczne,
- ✓ trudności w przystosowaniu się do życia po wyjściu z zakładu karnego.

Świadczenia wypłacano w formie:

1) **zasiłku okresowego** przyznawanego w szczególności w przypadku wystąpienia dysfunkcji społecznej, związanej z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem oraz możliwością nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (np. renty). W 2016 r. zasiłek okresowy przyznano 131 rodzinom (o 9 mniej, aniżeli w 2015 r.), udzielając 641 świadczeń na okres od 1 do 3 miesięcy. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 250,00 zł miesięcznie (w 2015 r. – 279,00 zł). Ogólna kwota wydatków z tego tytułu wyniosła **160.292,28 zł**, tj. o 19.255,58 zł więcej, aniżeli w roku 2015.

Struktura zasiłków okresowych wg kryterium dysfunkcyjności:

• bezrobocie	72 rodziny,
• długotrwała choroba	21 rodzin,
• niepełnosprawność	49 rodzin,
• inne (np. potrzeba ochrony macierzyństwa)	12 rodzin.

2) **zasiłku celowego**, przyznawanego w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności:

- na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków, opatu, odzieży,
- na pokrycie kosztów drobnych remontów, napraw, wyposażenia mieszkania itp.

W 2016 r. zasiłek celowy przyznano 469 rodzinom (o 34 mniej, aniżeli w roku 2015) na ogólną kwotę **212.356,36 zł**, tj. o 12.788,07 zł więcej, aniżeli w roku 2015.

Kwota przyznanego zasiłku wynosiła od 20,00 zł do 850,00 zł.

3) **w tym: zasiłku celowego specjalnego**, przyznawanego w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli dochód w rodzinie nieznacznie przekraczał kryterium dochodowe, a okoliczności uzasadniały przyznanie świadczeń. W 2016 r. przyznano zasiłek celowy specjalny 176 rodzinom na kwotę **77.228,00 zł**, tj. o 21.115,00 zł więcej, aniżeli w roku 2015. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 120,00 zł.

Wzrost wartości wypłaconych zasiłków celowych związany był między innymi z podniesieniem kwoty jednorazowego zasiłku na zakup opatu w sezonie grzewczym 2015/2016, wypłatą zasiłków „kontraktowych” (np. za doręczanie korespondencji miejscowej) itp.

4) **zasiłku stałego**, przyznawanego osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli dochód jest niższy od kryterium

dochodowego. Zasiłek stały ustalany jest w wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem netto, nie więcej niż 604,00 zł. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30,00 zł.

W 2016 r. przyznano zasiłek stały 131 osobom (o 3 więcej aniżeli w 2015 r.). Wyplacono 1289 świadczeń (o 116 więcej aniżeli w 2015 r.) na kwotę **614.766,79 zł**, tj. o 116.621,35 zł więcej niż w 2015 r. Wskaźnik wzrostu wartości wypłaconego świadczenia wyniósł o 123,4 %. Bezpośrednią przyczyną był wzrost kwoty zasiłku stałego, wprowadzony od 1 października 2015 r. (z kwoty 529,00 zł na kwotę 604,00 zł). Średnia wysokość przyznanego zasiłku wyniosła 477,00 zł i była wyższa o 52,00 zł, aniżeli w roku 2015.

Wypłata zasiłków stałych, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, może być sfinansowana ze środków budżetu państwa do wysokości 100 %. W 2016 r. dotacja przekazana na ten cel wyniosła 597.840,90 zł i stanowiła 97,2 % poniesionych wydatków.

5. Kierowanie do domów pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy (art. 17 ust, 1 pkt 16, art. 54, ust.1).

1) zgodnie z art. 54 ustawy o pomocy społecznej, do domu pomocy społecznej kieruje się osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. **W 2016 r. Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt 28 osób skierowanych do domów pomocy społecznej.** Dwie osoby finansowały pobyt w DPS ze środków własnych i rodziny.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w domach pomocy społecznej przebywały 22 osoby, w tym 8 skierowanych na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego,

2) opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:

- mieszkaniec domu – nie więcej niż 70 % swojego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi – jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego (1.542,00 zł) jednak kwota dochodu pozostająca po uiszczeniu opłat nie może być niższa niż 300 % tego kryterium,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy, a opłatami wnoszonymi przez ww. osoby

3) przeciętny koszt utrzymania w domach pomocy społecznej, do których kierowano podopiecznych wynosił od 2.956,00 zł do 3.830,00 zł miesięcznie. Opłaty wnoszone przez Ośrodek za jedną osobę kształtowały się od 1.888,00 zł do 3.408,00 zł i wzrosły w porównaniu do 2015 r. o 3,6 %,

4) ogólne koszty, poniesione z tytułu pobytu mieszkańców miasta Kościana w domach pomocy społecznej w 2016 r. wyniosły **719.737,54 zł** i były wyższe od kosztów poniesionych w 2015 r. o 6.949,15 zł.

6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne (art. 17 ust.1 pkt 20).

- 1) składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują zasiłkobiorcom, pobierającym zasiłek stały i inne świadczenia opiekuńcze, którzy nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu,
- 2) składki odprowadzane miesięcznie w wysokości 9 % od pobieranego świadczenia,
- 3) w 2016 r. opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu:
 - zasiłku stałego 127 osób na kwotę 54.324,64 zł,
 - świadczenia opiekuńczego 85 osób na kwotę 101.743,77 zł,
- 4) ogółem kwota odprowadzonych składek wyniosła **156.068,41 zł** i była wyższa od składek opłaconych w 2015 r. o 20.218,05 zł.

Przyczyną takiej sytuacji był wzrost liczby osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń opiekuńczych.

7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych. (art. 17 ust. 1 pkt 11 i art. 50).

Realizując zadania określone w art. 50 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie organizował i świadczył usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, które zgodnie z zaleceniami lekarskimi wymagają opieki innych osób, a nie zawsze rodzina ma możliwość zorganizowania takiej opieki. W ramach usług opiekuńczych udzielano pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i wykonywano czynności pielęgnacyjno – higieniczne. Usługi świadczone na wniosek zainteresowanego.

1) rozwiązania organizacyjne.

Na podstawie prowadzonego od kilku lat monitoringu usług opiekuńczych oraz analizy sytuacji organizacyjno-finansowej i kadrowej Działu Usług Opiekuńczych **zmieniono formułę organizowania i świadczenia usług opiekuńczych** zakładając:

- dostosowanie usług do bieżących potrzeb (w zakresie ilości i różnorodności),
- szybkie reagowanie na zmieniające się potrzeby (zmiany zleceń, śmierć podopiecznych, rezygnacje z usług „z dnia na dzień” itp.),
- racjonalizację wydatków na świadczenie usług opiekuńczych.

Od 1 maja 2015 r., w drodze otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Burmistrza Miasta Kościana, część zadań związanych ze świadczeniem usług opiekuńczych powierzono Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej, tj. podmiotowi prowadzącemu działalność pożytku publicznego. Z uwagi na pozytywną ocenę zastosowanego rozwiązania, od dnia 1 stycznia 2016 r. kontynuowano przyjętą formułę, w części powierzając świadczenie usług opiekuńczych Spółdzielni Socjalnej Tutela.

Usługi opiekuńcze świadczone były na terenie miasta Kościana, w miejscu zamieszkania osoby wymagającej pomocy:

- w godzinach od 7:00 do 15:00 - przez opiekunki etatowe Ośrodka,
- w godzinach popołudniowych i wieczornych w dni powszednie, a w uzasadnionych przypadkach także w godzinach przedpołudniowych oraz w soboty, niedziele i dni świąteczne - przez opiekunki zatrudnione w Spółdzielni Socjalnej Tutela

2) rozwiązania finansowe.

W wyniku przyjętych rozwiązań organizacyjnych zmianie uległ sposób finansowania zadania:

- a) usługi świadczone w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie finansowano na podstawie faktycznie ponoszonych wydatków osobowych i rzeczowych.

Wyliczony na tej podstawie koszt jednej godziny wynosił 35,00 zł,

- b) usługi świadczone na podstawie umowy ze Spółdzielnią Socjalną Tutela finansowano w wysokości:

- **12,00 zł za jedną godzinę**, w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2016 r.,
- **14,00 zł za jedną godzinę**, w okresie od 1 września do 31 grudnia 2016 r.,
- **12,70 zł średnio w roku 2016,**

- c) **koszt jednej godziny usług opiekuńczych**, wyliczony zgodnie z uchwałą Nr X/107/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. **wynosił 18,40 zł,**

- d) kwota 18,40 zł stanowiła podstawę do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych,

- e) **realny koszt świadczenia usług opiekuńczych w 2016 r. wyniósł 846.111,00 zł** (wydatki 1.090.883,00 zł minus dochody 244.772,00 zł) **i był niższy od kosztów poniesionych w 2015 r. o 101.195,00 zł.**

Sytuację finansową w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w okresie ostatnich 4 lat ilustruje tabela.

Lp.	Rok	Wydatki	Dynamika w %	Dochody	Dynamika w %	Wskaźnik udziału dochodów w wydatkach
1	2	3	4	5	6	7 (5:3)
1.	2013	770.265,00	103,9	83.591,00	76,3	10,9 %
2.	2014	953.976,00	123,9	97.835,00	117,0	10,3 %
3.	2015	1.065.317,00	111,7	118.011,00	120,6	11,1%
4.	2016	1.090.883,00	102,4	244.772,00	207,4	22,4%

3) sytuacja w zakresie świadczenia usług opiekuńczych.

1	2	2015			2016			Dyna- mika w %
		OPS	PKPS	ŚREDNIO	OPS	TUTELA	ŚREDNIO	
1	2	3	4	5 (3+4)	6	7	8 (6+7)	9(8:5)
1.	Liczba godzin zleczanych przez lekarza.	41.556	19.035	60.591	23.364	33.411	56.775	93,7
2.	Liczba godzin faktycznie przepracowanych.	32.420	17.615	50.035	20.034	30.657	50.691	101,3
3.	Liczba podopiecznych.	65	51	116	45	57	102	87,9
4.	Liczba opiekunek.	18	12	30	13	19	32	106,7
5.	Cena usługi w zł za 1 godzinę	26,30	12,00	17,01	35,00	12,70	18,40	108,2
6.	Dochody zrealizowane z tytułu odpłatności	76.832,07	41.179,20	118.011,00	86.536,00	158.235,00	244.772,00	207,4
7.	Wydatki	854.051,00	211.266,00	1.065.317,00	700.637,00	390.246,00	1.090.883,00	102,4

*wartości podano w pełnych złotych

4) efekty zastosowanych rozwiązań.

Powyższe zestawienia wskazują na korzyści wynikające z przyjętej formy organizacyjnej.

W porównaniu z rokiem 2015 odnotowano:

- a) wzrost liczby godzin faktycznie przepracowanych o 656,
- b) zwiększenie dochodu z tytułu świadczonych usług o 126.761,00 zł,
- c) relatywne obniżenie wydatków związanych ze świadczeniem usług:
 - wskaźnik wzrostu wydatków – 102,4 %,
 - wskaźnik wzrostu dochodów – 207,4 %,
- d) zmniejszenie liczby opiekunek etatowych z 18 do 13 (redukcja „naturalna”; przejście na emeryturę, przeniesienie na inne stanowisko),
- e) obniżenie ceny jednej godziny świadczenia usługi opiekuńczej (p. pkt 7.2) a-d),
- f) wzrost wskaźnika zaspokojenia potrzeb na usługi opiekuńcze. W 2016 r. zaspokajano 100 % zleczanych usług; różnica (89,3%) wynika z sytuacji życiowej klientów (urlopowanie z uwagi na pobyt w szpitalu lub sanatorium, chwilowa opieka rodziny itp.)

Sytuację w tym zakresie ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
1	2	3	4	5	6
1.	Ilość godzin zlecanych przez lekarza	46 402	56 140	60 591	56.775
2.	Ilość godzin faktycznie przepracowanych.	40 211	46 212	50 035	50.691
3.	Wskaźnik wykonania zleceń w % (w. 2 : w. 1)	86,7	82,3	82,6	89,3

g) ograniczenie liczby skierowań do domów pomocy społecznej.

Z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w godzinach popołudniowych, w dni wolne od pracy oraz w święta. Oczekiwania te mają bezpośredni związek ze zwiększającą się w mieście liczbą osób starszych, samotnych i schorowanych, które wymagają opieki przez cały tydzień, o różnych porach dnia. Zapewnienie opieki w takim trybie przez pracowników Ośrodka napotyka na ograniczenia kadrowe i formalno-prawne. A zatem zachodziłaby konieczność kierowania osób potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej, co jest najmniej korzystne, zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i ekonomicznego. W tej sytuacji powierzenie świadczenia tych usług podmiotowi ekonomii społecznej tj. spółdzielni socjalnej jest w pełni uzasadnione społecznie i ekonomicznie.

5) sytuacja w zakresie pobierania opłat.

- świadczeniobiorca z tytułu korzystania z usług opiekuńczych ponosi odpłatność w wysokości zależnej od dochodu,
- podstawą do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych w 2016 r. stanowiła kwota 18,40 zł (cena 1 godz. wyliczona na podstawie rzeczywistych kosztów usług opiekuńczych poniesionych w roku poprzednim).
- sytuację w zakresie odpłatności ilustruje tabela.

L.p.	Wskaźnik odpłatności	Kwota odpłatności za 1 godz. w zł	Liczba klientów	Uwagi
1.	bezpłatnie*	-	2	W 29 przypadkach zastosowano obniżenie ceny za 1 godz. z uwagi na trudną sytuację życiową
2.	5% - 20 %	0,92 – 3,68	51	
3.	30 % - 60 %	5,52- 11,04	41	
4.	70 % - 100 %	12,88- 18,40	8	
5.	Razem		102	

*w przypadku dochodu niższego od kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

6) specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W 2016 r. nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz osób ze schorzeniami psychicznymi. Stopniowy spadek zainteresowania tymi usługami utrzymuje

się od kilku lat. Na sytuację tę wpływa fakt, iż w mieście Kościanie funkcjonują alternatywne formy wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie, w tym: Szpital Neuropsychiatryczny, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Wsparcia, Warsztaty Terapii Zajęciowej.

8. Prowadzenie ośrodka wsparcia: DOM DZIENNEGO POBYTU.

(art. 17, ust.2 pkt 3)

Prowadzenie Domu Dziennego Pobytu jest formą wsparcia i aktywizacji osób samotnych o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, życiowej lub rodzinnej. Celem działalności Domu jest przywrócenie umiejętności współżycia w zespole, zwiększenie poczucia własnej godności, rozwijanie pozytywnych emocji i wskazywanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Placówka dysponuje 80 miejscami.

Wydatki na utrzymanie Domu w 2016 r. wyniosły **235.812,20 zł** i były wyższe, aniżeli w roku 2015 o 5.279,08 zł. Powodem wzrostu były nakłady poniesione na modernizację bazy lokalowej, zgodnie z zaleceniami służb sanitarno-epidemiologicznych.

W 2016 r. Dom udzielał świadczeń w zakresie:

1) **organizowania zajęć terapeutycznych** (prace plastyczne, dekorowanie wnętrz, zajęcia muzyczne, sportowe). W ramach tych zajęć:

- wykonywano ozdoby choinkowe, karty świąteczne, upominki okolicznościowe,
- przygotowywano akompaniament muzyczny i program wokalny z okazji świąt,
- uczestniczono w turnieju sportowo-rekreacyjnym,

2) **zaspokajania potrzeb edukacyjnych i kulturalno-towarzyskich**

Z usług tych korzystało przeciętnie 20 osób, które uczestniczyły w:

- zajęciach świetlicowych, takich jak : czytanie prasy, rozwiązywanie krzyżówek i rebusów, gry planszowe, projekcje filmowe itp.,
- spotkaniach okolicznościowych z członkami Nadobrzańskiego Klubu Seniora, takich, jak: „Pożegnanie Lata”, „Dzień Seniora”, spotkanie wigilijne, itp.,
- prelekcjach i wykładach,
- koncertach i występach artystycznych, w tym:
 - ✓ Koncert Noworoczny,
 - ✓ występy chóru Nadobrzańskiego Klubu Seniora,
 - ✓ występy wolontariuszy z Centrum Wolontariatu w Kościanie,
 - ✓ projekcje filmowe itp.,
- wymianie towarzysko-turystycznej z zaprzyjaźnionymi Domami w województwie wielkopolskim (wymiana doświadczeń, wspólne inicjatywy itp.). W roku 2016 zorganizowano 17 spotkań o charakterze integracyjnym, nakierowanych na pobudzanie aktywności podopiecznych, przywracanie umiejętności społecznych i podnoszenie poczucia własnej godności,

3) zapewnienie całodniowego wyżywienia, organizowanego w formie cateringu lub kulinarnych zajęć terapeutycznych.

**9. Prowadzenie ośrodka wsparcia: ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY
(art.18, ust.1 pkt 5)**

- 1) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy jest formą wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie w wieku od 18 lat. W 2016 r. Dom dysponował 36 miejscami o charakterze dziennym, które wykorzystane były w 100 %. Na turnusach terapeutycznych, trwających od 3 do 6 miesięcy każdorazowo przebywało 36 osób,
- 2) placówka funkcjonuje jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, dotyczące prowadzenia i rozwijania infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) koszty utrzymania Domu w 2016 r. **wyniosły 555.006,22 zł** i były wyższe od kosztów poniesionych na ten cel w 2015 r. o 83.732,59 zł. (dynamika – 117,8 %). Wydatki w całości sfinansowane zostały przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu,
- 4) w roku sprawozdawczym pozyskano dodatkowe środki finansowe na funkcjonowanie Domu w wysokości **4.990,00 zł**. Środki te przeznaczono na działalność integracyjną, w tym: turnieje, wycieczki, seanse filmowe w ramach zajęć terapeutycznych,
- 5) w ramach zajęć terapeutycznych, nakierowanych na podtrzymywanie i rozwijanie zaradności osobistej oraz przyswajanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i rozwijanie sprawności psychofizycznej prowadzono:
 - a) pracownię artystyczno-plastyczną,
 - b) pracownię muzyczną,
 - c) pracownię teatralno-edukacyjną,
 - d) pracownię kulinarno-cukierniczą,
 - e) pracownię świetlicową,
 - f) pracownię komputerową,
- 6) stosowano następujące formy terapii indywidualnej i grupowej:
 - a) pracownia plastyczna:
 - prace ręczne (haft, tkactwo, szydełko itp.),
 - malowanie farbami,
 - dekoracja przedmiotów,
 - wyroby z masy solnej,
 - b) pracownia muzyczna:
 - bierne i aktywne słuchanie muzyki,
 - zajęcia muzyczno-ruchowe,
 - ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową,
 - krzyżówki muzyczne, kalambury, mikrofon dla każdego,
 - c) pracownia kulinarno-cukiernicza:
 - sporządzanie jadłospisu na dany tydzień,
 - przygotowanie posiłku,
 - higiena pracy w kuchni,
 - zasady prawidłowego przechowywania żywności,
 - obsługa sprzętów i urządzeń gospodarstwa domowego,
 - d) pracownia komputerowa:
 - nauka podstaw obsługi komputera,

- korzystanie z gier komputerowych i zabaw edukacyjnych,
- 7) wprowadzano następujące formy zajęć rekreacyjno-kulturalnych:
 - a) wyjazdy do kina
 - b) wyjścia do muzeum,
 - c) organizowanie imprez okolicznościowych,
 - d) obchody imienin uczestników zajęć,
 - e) wyjazdy do zaprzyjaźnionych placówek,
 - 8) inne formy działalności:
 - a) rehabilitacja (wzmacniająca, korygująca, itp.),
 - b) biblioterapia (lektura książek i prasy),
 - c) silwoterapia (obserwacja przyrody, ruch na świeżym powietrzu),
 - d) ludoterapia (gry świetlicowe, zabawy z konkursami),
 - e) ergoterapia (uprawa i pielęgnacja działki).

10. Prowadzenie placówki opiekuńczo-specjalistycznej:

ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA.

(art. 176 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

- 1) Świetlica Socjoterapeutyczna w Kościanie jest placówką opiekuńczo-specjalistyczną wsparcia dziennego,
- 2) Świetlica jest komórką organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, funkcjonującą w ramach Działu Aktywności Lokalnej, która :
 - dysponuje 50 miejscami,
 - przyjmuje dzieci i młodzież bez skierowania,
 - prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży bezpłatnie,
 - finansowana jest w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) w okresie sprawozdawczym Świetlica świadczyła specjalistyczną pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz z zaburzeniami zachowań, a w szczególności:
 - prowadziła działalność opiekuńczo-wychowawczą i terapeutyczną,
 - łagodziła niedostatki wychowawcze i eliminowała zaburzenia zachowań,
 - poprawiała społeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami, w szczególności problemem alkoholowym,
 - zapobiegała zachowaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwym dla zdrowia (w szczególności uzależnieniom i przemocy) oraz promowała zdrowy styl życia u dzieci i młodzieży,
 - zaspokajała potrzeby emocjonalne (akceptacja, zainteresowanie, bezpieczeństwo, zaufanie),
 - rozwijała zdolności i zainteresowania wychowanków.

Głównym celem zajęć prowadzonych w Świetlicy była nauka nawiązywania i podtrzymywania więzi z rówieśnikami oraz poszukiwanie i wzmacnianie mocnych stron dziecka, jako sposobu na odreagowanie napięć emocjonalnych. W 2016 r. podopieczni

Świetlice Socjoterapeutycznej uczestniczyli w licznych wyjazdach edukacyjno-poznawczych oraz inicjatywach kulturalnych i sportowych. Były to między innymi: wyjazd do Cinema City w Poznaniu, zajęcia sportowo-rekreacyjne na lodowisku, basenie i ścianie wspinaczkowej w Kościanie, rajdy piesze i rowerowe, rozgrywki tenisowe itp.,

4) w 2016 r. zorganizowano konkursy, w tym:

- edukacyjny; pn. „Błędne koło” (zagrożenia wynikające z uzależnień),
- plastyczne; m. innymi „Mój kolorowy świat” itp.,
- literacko - rysunkowe; „Praktyczne umiejętności wszechstronnego chłopaka” itp.,

5) w 2016 r. w zajęciach terapeutycznych uczestniczyło 78 dzieci, podzielonych na grupy wiekowe od 6 do 16 lat. Terapię indywidualną objęto 18 dzieci,

6) grupy realizowały wspólny i indywidualny program, w ramach którego prowadzono: zajęcia teatralne, plastyczne, sportowe, psychoedukacyjne, kulinarne, audiowizualne, bajkoterapię, gry i zabawy integracyjne, „Klub Rowerowicza”.

Zajęcia prowadzone były przez wychowawców, legitymujących się przygotowaniem pedagogicznym i psychologa-terapeutę w porozumieniu z wychowawcami i pedagogami wszystkich szkół, pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, kuratorami sądowymi, policją itp.

7) świetlica organizowała zajęcia także w okresie przerw wakacyjnych i tak:

- w okresie ferii zimowych z oferty skorzystało 38 dzieci,
- w okresie wakacji letnich z zajęć skorzystało 51 dzieci,

8) zorganizowano opiekę dla dzieci rodziców uczestniczących w zajęciach projektu „Tęcza” (edukacja opiekuńczo-wychowawcza).

Opieką objęto 12 dzieci

9) koszt realizacji zadań Świetlicy w 2016 r. wyniósł **215.343,37 zł** i był wyższy od kosztów poniesionych w roku 2015 o 991,17 zł. Struktura wydatków przedstawia się następująco:

- koszty umów-zleceń (wychowawca-terapeuta, 3 osoby) 89.500,00 zł,
- koszty ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy 12.966,48 zł,
- pozostałe koszty rzeczowe 112.876,89 zł.

V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH.

1. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.

1) zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zmianami) oraz na podstawie uchwały Nr XX/198/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie obniżenia wskaźników procentowych wpływających na wysokość dodatku mieszkaniowego w Ośrodku prowadzono obsługę klientów w zakresie przyjmowania wniosków, przyznawania prawa do dodatku mieszkaniowego oraz wypłaty świadczeń.

2) dodatek mieszkaniowy przysługuje po spełnieniu łącznie:

- kryterium „metrażowego” tj. gdy powierzchnia mieszkaniowa nie przekracza w przypadku:

Lp.	Liczba osób	Powierzchnia
1.	Gospodarstwa 1- osobowego	45,5 m ²
2.	Gospodarstwa 2 - osobowego	52,0 m ²
3.	Gospodarstwa 3 - osobowego	58,5 m ²
4.	Gospodarstwa 4 - osobowego	71,5 m ²
5.	Gospodarstwa 5 - osobowego	84,5 m ²
6.	Gospodarstwa 6 - osobowego	91,0 m ²
7.	Gospodarstwa 7 - osobowego	97,5 m ²
8.	Gospodarstwa 8 - osobowego	104,0 m ²
9.	Gospodarstwa 9 - osobowego	110,5 m ²
10.	Gospodarstwa 10 - osobowego i więcej	117,0 m ²

po zastosowaniu 30 % zwiększenia, przewidzianego ustawą,

- kryterium dochodowego obowiązującego od 01.01.2016 r. do 29.02.2016 r.
 - ✓ dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.100,56 zł,
 - ✓ dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.540,79 zł.

Najniższa emerytura od 01.01.2016 r. do 29.02.2016r. wynosiła 880,45 zł.

- kryterium dochodowego obowiązującego od 01.03.2016 r. do 31.12.2016 r.
 - ✓ dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.103,20 zł,
 - ✓ dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.544,48 zł.

Najniższa emerytura od 01.03.2016 r. wynosiła 882,56 zł.

3) w roku 2016 maksymalna kwota dodatku mieszkaniowego wynosiła **694,75 zł**, a minimalna kwota dodatku wyniosła **17,62 zł**,

4) sytuacja w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych w 2016 r. kształtowała się następująco:

- a) pomocą objęto 812 gospodarstw domowych, których struktura przedstawia się następująco:

L.p.	Liczba osób w gospodarstwie	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych		
		Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	1	205	197	96,1
2.	2	151	151	100,0
3.	3	184	181	98,4
4.	4	200	169	84,5
5.	5	82	75	91,5
6.	6 i więcej	46	39	84,8
	X	868	812	93,5

b) liczba przyznanych dodatków, kształtowała się następująco:

Lp.	Wysokość dodatku	Liczba przyznanych dodatków		
		Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	do 50,00 zł	44	33	75,0
2.	od 50,01 zł do 150,00 zł	239	218	91,2
3.	od 150,01 zł do 200,00 zł	125	123	98,4
4.	od 200,01 zł do 250,00 zł	120	110	91,7
5.	powyżej 250,01 zł	340	328	96,5
	X	868	812	93,5

c) inne wielkości, charakteryzujące realizację zadań w zakresie obsługi dodatków mieszkaniowych:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	3	4	5
1.	Liczba przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.	964	884	91,7
2.	Liczba wydanych decyzji w tym:			
	- przyznające dodatek,	868	812	93,5
	- odmowne	46	38	82,6
	- inne	50	34	68,0
3.	Liczba wypłaconych świadczeń ogółem w tym:	5363	4814	89,8
	- w mieszkaniowym zasobie gminnym,	1208	1235	102,2
	- w mieszkaniowym zasobie spółdzielczym,	1248	1084	86,9
	- w pozostałym	2907	2495	85,8
4.	Kwota dodatku:			
	- minimalna,	18,57	17,62	94,9
	- maksymalna	707,42	694,75	98,2
5.	Wartość wypłaconych dodatków	1.151.455,01	1.091.657,13	94,8

5) w toku prac związanych z realizacją dodatków mieszkaniowych wydano 38 decyzji odmownych z uwagi na:

- brak przesłanek ustawowych (przekroczenie kryterium „dochodowego” lub „metrażowego”),
 - niskie koszty utrzymania mieszkania, przy odpowiednio wysokich dochodach,
 - ustalenie wysokości dodatku mieszkaniowego na poziomie niższym od 2 % najniższej emerytury (w takim przypadku, zgodnie z ustawą dodatek nie przysługuje),
- 6) ponadto wydano 40 decyzji wstrzymujących z czego 39 z uwagi na zmianę lokalu mieszkalnego, a 1 w związku ze zgonem wnioskodawcy,
- 7) dodatkowo 3 sprawy pozostawiono bez rozpatrzenia z uwagi na braki formalne we wnioskach. Umożniono postępowanie w 3 przypadkach, z czego w 2 z powodu wycofania wniosku.
- 8) w ramach racjonalizacji gospodarowania środkami publicznymi w 2016 r. przeprowadzono 7 wywiadów środowiskowych, w celu uwiarygodnienia danych zawartych we wnioskach,
- 9) zestawienie dodatków mieszkaniowych w 5 ostatnich latach prezentuje tabela.

Lp.	Rok	Instytucja realizująca	Kwota wypłaconych dodatków	Liczba wypłaconych dodatków
1	2	3	4	5
1.	Rok 2012	Ośrodek Pomocy Społecznej	1.024.264,67	938
2.	Rok 2013	Ośrodek Pomocy Społecznej	1.165.801,29	973
3.	Rok 2014	Ośrodek Pomocy Społecznej	1.200.002,65	941
4.	Rok 2015	Ośrodek Pomocy Społecznej	1.151.455,01	868
5.	Rok 2016	Ośrodek Pomocy Społecznej	1.091.657,13	812

- 10) w oparciu o przedstawione dane należy stwierdzić, iż w latach 2012-2014 systematycznie rosła liczba i wartość wypłaconych dodatków mieszkaniowych, natomiast w latach 2015 – 2016 zauważono spadek ilości złożonych wniosków oraz kwoty wypłaconych dodatków.

Sytuacja taka podyktowana była m. innymi:

- poprawieniem się sytuacji materialnej rodzin,
- spadkiem bezrobocia,
- wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- wprowadzeniem świadczenia wychowawczego Program „Rodzina 500 plus”.

- 11) na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. o prawie energetycznym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zmianami). **Ośrodek prowadził obsługę dodatku energetycznego**, który przysługuje „odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej”, tzn. osobie:

- będącej stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej,

- zamieszkującej w miejscu dostarczania energii,
 - otrzymującej dodatek mieszkaniowy,
- 12) wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez Gminę ze środków budżetu państwa,
- 13) w roku 2016 dodatek energetyczny wypłacono 90 osobom.

Sytuację w tym zakresie ilustruje tabela.

Lp.	Liczba osób w rodzinie	Kwota dodatku w zł	Liczba rodzin korzystających	Liczba wydanych decyzji	Wartość wypłaconych dodatków energetycznych
1	2	3	4	5	
1.	Gospodarstwo jednoosobowe.	do 30.04. 11,09 od 1.05. 11,29	10 17	10 17	587,77 1.162,67
2.	Gospodarstwo 2-4 osobowe.	do 30.04 15,40 od 1.05. 15,68	15 25	15 25	1.386,00 2.336,32
3.	Gospodarstwo co najmniej 5-osobowe.	do 30.04 18,48 od 1.05 18,81	8 15	8 15	813,12 1.485,99
	Razem	x	90	90	7.771,87

2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.

- 1) zadania związane z przyznawaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie zgodnie z:
 - ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. , poz. 1518 ze zmianami),
 - ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r., poz. 169 ze zmianami) jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, finansowane z budżetu państwa,
- 2) w ramach realizacji powyższych zadań Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego podejmowała następujące działania:
 - przyjmowano wnioski, ustalano prawo do świadczeń, przygotowywano decyzje administracyjne i wypłacano należne świadczenia,
 - wdrażano postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych,
- 3) ustawa o świadczeniach rodzinnych ustala prawo do:
 - zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego jeżeli:
 - ✓ dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 674,00 zł,
 - ✓ dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 764,00 zł,
 gdy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności,

- zasiłku pielęgnacyjnego, przyznanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego dzieciom niepełnosprawnym i osobom legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w kwocie 153,00 zł,
- świadczenia pielęgnacyjnego, przyznanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego osobom rezygnującym z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną w kwocie 1.300,00 zł,
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 1.000,00 zł,
- specjalnego zasiłku opiekuńczego w kwocie 520,00 zł,
- zasiłku dla opiekuna w kwocie 520,00 zł,
- świadczenia rodzicielskiego 1000,00 zł

4) wartość wypłaconych w 2016 r. świadczeń rodzinnych wyniosła **6.673.106,00 zł**.

Strukturę świadczeń ilustruje tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	4	5	6 (5:4)
1.	Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem, w tym:	31.614	34.183	108,1
	1) zasiłki rodzinne,	12.862	13.983	108,7
	2) dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu: urodzenia dziecka, nad dzieckiem w urlopie wychow., samotnego wychowywania dziecka, utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego ,rozpoczęcia roku szkolnego, nauki poza miejscem zamieszkania, wychowywania trzeciego i więcej dzieci,	5.186	5.888	113,5
	3) zasiłki pielęgnacyjne,	11.745	11.863	101,0
	4) świadczenia pielęgnacyjne,	1.158	1.186	102,4
	5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka ,	209	234	111,9
	6) specjalny zasiłek opiekuńczy,	120	181	150,8
	7) zasiłek dla opiekuna,	334	242	72,4
	8) świadczenie rodzicielskie	-	606	-
2.	Wartość wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem w zł, w tym:	5.578.591	6.673.106	119,6
	1) zasiłki rodzinne,	1.296.061	1.545.977	119,2
	2) dodatki do zasiłków rodzinnych,	664.152	767.470	115,5
	3) zasiłki pielęgnacyjne,	1.796.985	1.815.039	101,0
	4) świadczenia pielęgnacyjne,	1.379.000	1.535.847	111,3
	5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,	209.000	234.000	111,9
	6) specjalny zasiłek opiekuńczy,	60.736	93.704	154,2
	7) zasiłek dla opiekuna.	172.657	124.280	71,9
	8) świadczenie rodzicielskie	-	556.789	-

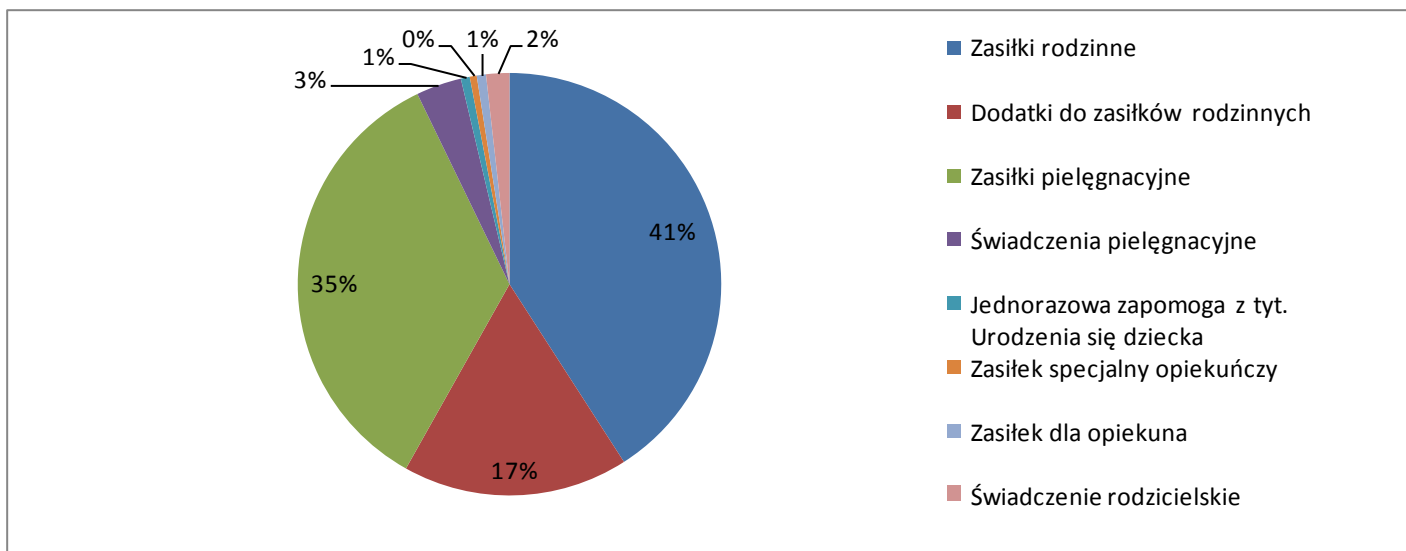
5) wskaźniki dotyczące wypłaty świadczeń osobom uprawnionym do alimentów ilustruje tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Dynamika w %
1	2	4	5	6 (5:4)
1.	Liczba rodzin uprawnionych do wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	148	139	93,9
2.	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	2.734	2.758	100,8
3.	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	1.079.339	1.101,690	102,0
4.	Kwota zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyegzekwowana od dłużników alimentacyjnych.	209.204,80	258.437,39	123,5
5.	Kwota zaliczek wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych	17.006,40	22.712,35	133,5

6) **system zabezpieczenia społecznego rodzin**, realizowany w 2016 r. w formie zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego objął 1667 rodzin. Wypłacono świadczenia w kwocie **7.774.796,00 zł**. Koszty obsługi zadania wyniosły 250.943,00 zł, z czego kwotę 227.657,00 zł (91 %) sfinansowano z dotacji przekazanych przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki.

7) realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do pomocy z funduszu alimentacyjnego w 2016 r. podejmowano działania zmierzające do aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych, poprzez współpracę z Komornikiem Sądu Rejonowego, Powiatowym Urzędem Pracy oraz windykacji wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. W wyniku tych działań dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu wypłaconych z budżetu państwa należności w kwocie 258.437,39 zł (łącznie z dłużnikami innych gmin) tj. o 49.233,00 zł więcej, aniżeli w roku 2015. Kwota ta podlegała podziałowi, z czego do budżetu miasta Kościana wpłynęła kwota 83.296,00 zł. tj. o 16.662,00 zł więcej ,aniżeli w roku 2015.

Strukturę wypłat związanych z realizacją świadczeń zabezpieczenia społecznego w 2016 r. ilustruje zamieszczony niżej wykres.

*zasiłek specjalny opiekuńczy 0,01%

3. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego; „Program Rodzina 500+”

- 1) celem programu jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dzieci do 18 roku życia, opieki nad nimi i zaspokojeniem potrzeb życiowych,
- 2) zgodnie z:
 - z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195),
 - na podstawie zarządzenia Nr 184/16 Burmistrza Miasta Kościana w sprawie realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,

od dnia 15 marca 2016 r. postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego prowadził Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie,
- 3) wdrożenie Programu wymagało zastosowania nowych rozwiązań organizacyjnych i formalno –prawnych, zapewniających właściwą obsługę zadania. Podjęte działania dotyczyły:
 - wyodrębnienia i przeprowadzenia prac adaptacyjnych pomieszczeń do realizacji Programu oraz zapewnienie infrastruktury technicznej i teleinformatycznej. Wydatki na ten cel wyniosły 124 467,97 zł, w tym:

✓ wydatki inwestycyjne (zakup i montaż podjazdu)	7.724,00 zł
✓ wydatki remontowe i wyposażenie	116.743,97 zł
 - utworzenia w Dziale Realizacji Świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie nowej sekcji pn. „Sekcja Świadczenia Wychowawczego”,
 - zatrudnienia na podstawie umowy o pracę dwóch dodatkowych pracowników do prowadzenia postępowania i bieżącej realizacji świadczenia oraz dwie osoby na podstawie umowy cywilno-prawnej w okresie wprowadzania Programu,

- przeprowadzenia akcji informacyjnej dla mieszkańców miasta Kościana, która objęła:
 - ✓ wydanie ulotki o sposobie realizacji świadczenia wychowawczego i dokumentach niezbędnych przy składaniu wniosku,
 - ✓ zamieszczenie na stronie internetowej stosownej informacji oraz wniosków do pobrania,
 - ✓ wyznaczenie punktów wydawania wniosków na terenie miasta Kościan

4) Sytuację w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego w 2016 r. ilustruje tabela.

L.P.	TEMAT	LICZBA	WSKAŹNIK w %
1	2	3	4
1.	Liczba przyjętych wniosków (niepowtarzających się), w tym:	1.829	
	1) w formie papierowej,	1.401	76,6
	2) w formie elektronicznej	428	23,4
2.	Liczba wydanych decyzji , w tym:	1.917	
	1) przyznających prawo do świadczenia,	1.751	91,3
	2) odmawiających prawa do świadczenia,	58	3,0
	3) inne (uchylenia, zmiany, umorzenia)	108	5,6
3.	Wskaźnik realizacja wniosków przyznających. (w.2.1 : w.1)	1.751	95,7
4.	Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia , w tym:	1.603	
	1) z dzieckiem niepełnosprawnym,	108	
	2) na pierwsze i jedyne dziecko	481	
5.	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie (średnio w roku)	2.286	
6.	Liczba dzieci w mieście Kościanie w wieku 0-18 lat / wskaźnik otrzymujących świadczenie. (w.5 : w. 6)	3.920	58,3
7.	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie, w tym:	2.286	
	1) w formie pieniężnej,	2.282	99,8
	2) w formie rzeczowej (zakup usług)	4	0,2

4) sytuację w zakresie finansowania świadczenia wychowawczego przedstawiono poniżej.

L.P.	RODZAJ WYDATKU	WARTOŚĆ W ZŁ	FINANSOWANIE		
			DOTACJA WUW	BUDŻET MIASTA	WSKAŹ, %
1	2	3	4	5	6(4:3)
1.	Wypłacone świadczenia	10.214.511,70	10.214.511,70	0,00	100,0
2.	Koszty wdrożenia programu, w tym:	124 468,37	36.512,40	87.955,97	
	1) inwestycyjne,	7.724,40	7.724,40	0,00	100,0
	2) remontowe	116.743,97	28.788,00	87.955,97	24,7
3.	Koszty obsługi	165.292,64	165.292,64	0	100,0
4.	R A Z E M	10.504.272,71	10.416.316,74	87.955,97	99,2

5) dodatkowe informacje, dotyczące realizacji Programu „Rodzina 500 +”

- w miesiącu kwietniu 2016 r. przyjęto 1301 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, co stanowi 71 % wszystkich złożonych wniosków,

- zgodnie z oczekiwaniami klientów wnioski realizowane były w kolejności składania (niezależnie od stopnia ich złożoności lub trudności w weryfikowaniu danych),
- realizacja Programu przebiegała bez istotnych zakłóceń i przeszkód, poza problemami w pierwszym okresie wdrażania systemu teleinformatycznego. Z uwagi na obciążenie łączy występowały trudności w weryfikacji wniosków,
- odnotowano wydłużony okres rozpatrywania wniosków złożonych drogą elektroniczną (90 % wniosków była niekompletna lub zawierała błędy, które korygowano w drodze korespondencji),
- wszystkie decyzje wydano z zachowaniem procedur i terminów przewidzianych w ustawie o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz ustawie kodeks postępowania administracyjnego,
- pierwszej wypłaty świadczenia wychowawczego dokonano 29 kwietnia 2016 r., kolejne realizowano cotygodniowo. Od miesiąca sierpnia 2016 r. świadczenie wypłacane jest jednorazowo, nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który świadczenie zostało przyznane,
- najwyższa kwota miesięcznej wypłaty z tytułu świadczenia wychowawczego, przyznana jednej rodzinie wyniosła 3.000,00 zł. i dotyczyła 6 dzieci.

4. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów - edukacyjna opieka wychowawcza.

1) na podstawie:

- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zmianami),
- uchwały Nr XVII/172/12 Rady Miejskiej Kościan z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym,

2) zgodnie z „Regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Kościana”, podejmowano następujące działania:

- przyjmowano wnioski o przyznanie stypendium,
- sprawdzano wnioski pod względem poprawności formalnej,
- kwalifikowano uczniów do grup dochodowych,
- rozpatrywano sytuacje materialną uczniów kwalifikowanych do stypendium,
- wydawano decyzje administracyjne przyznające lub odmawiające stypendium,
- sporządzano listy wypłat i przekazywano je do szkół samorządowych dokonujących wypłat,
- wypłacano stypendia uczniom innych szkół na terenie miasta.

3) w roku 2016 sytuacja w zakresie wypłaty stypendiów kształtowała się następująco:

- liczba złożonych wniosków ogółem: 119
- minimalna kwota stypendium wynosiła:
 - ✓ w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. 118,00 zł,

- ✓ w okresie od września do października 2016 r. 118,00 zł,
 - ✓ w okresie od listopada do grudnia 2016 r. 124,00 zł,
 - maksymalna kwota stypendium wynosiła:
 - ✓ w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. 236,00 zł,
 - ✓ w okresie od września do października 2016 r. 236,00 zł,
 - ✓ w okresie od listopada do grudnia 2016 r. 248,00 zł,
 - w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. stypendia przyznano **112** uczniom na kwotę **79.177,00 zł**,
 - w okresie od września do grudnia 2016 r. stypendia przyznano **76** uczniom na kwotę **33.670,00 zł**,
- 4) wypłatę świadczeń ilustrują tabele:
- a) w okresie od stycznia do czerwca 2016 r.

Lp.	Grupa dochodowa	Wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie	Kwota stypendium na miesiąc	Liczba dzieci	Ogólna kwota
1	2	3	4	5	6
1.	I	do 154,00 zł	236,00 zł	0	0,00 zł
2.	II	od 154,01 do 319,00 zł	165,00 zł	13	12.210,00 zł
3.	III	od 319,01 zł do 514,00 zł	118,00 zł	80	50.150,00 zł
4.	*			19	16.817,00 zł
5.	Razem			112	79.177,00 zł

*19 dzieci zakwalifikowało się do różnych grup dochodowych ze względu na zmianę sytuacji dochodowej

- b) w okresie od września do grudnia 2016 r.

Lp.	Grupa dochodowa	Wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie	Kwota stypendium na miesiąc	Liczba dzieci	Ogólna kwota
1	2	3	4	5	6
1.	I	do 154,00 zł (1.09 – 31.10.2016 r.)	236,00 zł	0	0,00 zł
	I	do 154,00 zł (1.11. – 31.12.2016 r.)	248,00 zł	0	0,00 zł
2.	II	od 154,01 do 319,00 zł (1.09. – 31.10.2016 r.)	165,00 zł	3	990,00 zł
	II	od 154,01 do 319,00 zł (1.11. – 31.12.2016 r.)	173,00 zł	3	1.038,00 zł
3.	III	od 319,01 zł do 514,00 zł (1.09. – 31.10.2016 r.)	118,00 zł	59	13.098,00 zł
	III	od 319,01 do 514,00 zł (1.11. – 31.12.2016 r.)	124,00 zł	51	11.780,00 zł
4.	*			12	6.764,00 zł
5.	Razem			76	33.670,00 zł

*12 dzieci zakwalifikowało się do różnych grup dochodowych ze względu na zmianę sytuacji dochodowej

- 5) ponadto w roku 2016 przyznano i wypłacono zasiłek szkolny 5 uczniom o wartości ogólnej 2.950,00 zł. Kwota zasiłku wynosiła 590,00 zł na dziecko.

5. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

- 1) na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575) Ośrodek realizował zadania Gminy Miejskiej Kościan, wynikające z cyt., ustawy,
- 2) zadania te dotyczyły m. innymi:
 - wzmocnienia roli i funkcji rodziny,
 - analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
 - pomocy w integracji rodziny,
 - rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) pracę z rodziną prowadzono w szczególności w formie:
 - konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
 - mediacji,
 - usług dla rodzin z dziećmi (grupy wsparcia, grupy samopomocowe itp.) prowadzonej przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny i Klub Integracji Społecznej,
- 4) praca z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia, prowadzona była przez cały rok przez dwóch asystentów rodziny, zatrudnionych w ramach umowy o pracę na czas określony . Pomocą objęto 31 rodzin, w tym 78 dzieci.
W przypadku 6 rodzin praca asystenta prowadzona była na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kościanie,
- 5) wydatki związane ze wsparciem rodziny wyniosły 90.026,27 zł, w tym wynagrodzenie asystentów 67.878,89 zł. Część środków finansowych na ten cel pozyskano w ramach resortowego programu wspierania rodziny i pieczy zastępczej pn."Asystent rodziny", ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Kwota otrzymanych dotacji wyniosła 39.356,00 zł. Środki własne 50.670,27 zł,
- 6) w przypadku 6 rodzin praca asystenta rodziny została zakończona z uwagi na osiągnięcie przyjętych celów i poprawę funkcjonowania rodziny. Z pomocy asystenta trwającej ponad rok korzystały 23 rodziny,
- 7) zgodnie z art.191 ust. 8 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka. W 2016 r. Ośrodek poniósł wydatki z tego tytułu w wysokości 105.936,00 zł, tj. o 39.029,60 więcej, aniżeli w w roku 2015 (dynamika 158,3 %).
Opłaty wnoszono za pobyt w rodzinie zastępczej 27 dzieci, w tym:
 - 10 % kosztów utrzymania za 9 dzieci,
 - 30 % kosztów utrzymania za 4 dzieci,
 - 50 % kosztów utrzymania za 14 dzieci.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. w rodzinach zastępczych znajdowało się 26 dzieci.

6. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) na podstawie art. 9 a ust. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zmianami) Ośrodek prowadził obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu polegała na:
 - przyjmowaniu zawiadomienia o przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie na podstawie dokumentu pn. „Niebieska karta”,
 - organizowaniu pracy Zespołu i Grup Roboczych (zawiadomienia o spotkaniach, przygotowanie zarządzeń o powołaniu Grup Roboczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań itp.),
 - prowadzeniu dokumentacji Zespołu i Grup Roboczych (listy obecności, protokoły spotkań oraz pozostała dokumentacja),
- 3) wydatki powstałe w związku z pracami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych pokrywane są z budżetu Gminy Miejskiej Kościan w części pozostającej w dyspozycji dyrektora Ośrodka. W 2016 r. Koszt obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego wyniósł 52.408,05 zł i był wyższy od kosztu z roku 2015 o 16.381,23 zł.
- 4) szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w 2016 r. obsługiwanych przez Ośrodek zawarte zostały w „Sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Kościanie oraz Grup Roboczych za rok 2016”.

VI. REALIZACJA PROGRAMÓW I ZADAŃ SPECJALNYCH.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie podejmował w 2016 r. szereg inicjatyw, zmierzających do ograniczania negatywnych skutków zjawisk gospodarczo-społecznych i wspierających środowiska w trudnej sytuacji życiowej - zagrożone wykluczeniem społecznym. W tym zakresie realizowano następujące programy i zadania specjalne:

1. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

- 1) program realizowany przy wsparciu rządowym, zakładał objęcie pomocą osób, które z uwagi na trudną sytuację życiową i materialną narażone są na doświadczanie zjawiska głodu. Szczególną uwagę objęto dzieci, osoby samotne, chore i niepełnosprawne,
- 2) celem programu było:
 - wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym,
 - długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia,
 - upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,

- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach,
 - rozwój w gminach bazy żywnościowej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- 3) pomoc w zakresie dożywiania przyznawano nieodpłatnie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych warunkach, jeżeli dochód na osobę nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego wg art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. odpowiednio:
- dla osoby samotnie gospodarującej 951,00 zł,
 - dla osoby w rodzinie 771,00 zł,
- 4) realizując powyższy Program udzielono pomocy 1153 osobom. Sytuację w tym zakresie ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Osoby objęte programem					
		Dzieci do 7 lat		Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej		Pozostałe osoby otrzymujące pomoc	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
	Liczba osób objętych programem, w tym:	230	192	309	271	740	713
	- liczba osób korzystających z posiłku,	142	112	272	226	68	67
	- liczba osób korzystających z zasiłku celowego (pomoc pieniężna)	0	0	0	0	0	0
	- liczba osób korzystających z świadczeń rzeczowych (bony)	185	164	261	236	687	663

5) koszty realizacji programu przedstawiają się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015 w zł	Rok 2016 w zł	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Koszt programu ogółem w zł w tym:	700.134,72	640.150,37	91,4
	- środki własne,	363.434,72	279.491,85	77,0
	- środki z budżetu państwa.	336.700,00	360.658,52	107,
2.	Udział budżetu Miasta Kościana w finansowaniu programu.	51,9 %	43,7 %	84,1

Program realizowano na podstawie umowy zawartej pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Burmistrzem Miasta Kościana. Posiłki dla potrzebujących wydawano w przedszkolach, szkołach, w Domu Dziennego Pobytu oraz dostarczano osobom starszym, chorym do miejsca zamieszkania w ramach usług opiekuńczych. W 2016 r. wydano 59.264 posiłków. Średni koszt jednego posiłku wynosił 4,14 zł (rok 2014 – 4,08 zł). Z jednego gorącego posiłku skorzystało:

• w przedszkolach	dzieci	112,
• w szkołach	dzieci i młodzieży	226,
• w Domu Dziennego Pobytu	osób	67

Ponadto udzielono pomocy rzeczowej (bony towarowe) 1045 osobom.

2. Program „Akcja Zima”.

- 1) w miesiącu listopadzie i grudniu 2016 r. pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie przeprowadzili monitoring w rejonach objętych pracą socjalną ustalając:
 - liczbę osób bezdomnych w mieście Kościanie, w tym osoby, dla których należało przygotować w sezonie zimowym miejsca noclegowe. Stwierdzono, że na terenie miasta przebywało ok. 28 osób bezdomnych (nie posiadających stałego zameldowania), w tym przynajmniej 7 z nich wymagało schronienia w okresie zimowym (przygotowanie miejsc noclegowych lub skierowanie do noclegowni),
 - liczbę bezdomnych, którzy sami zapewniają sobie noclegi, jednakże wymagają wsparcia instytucjonalnego (zakup opału, wyposażenie w ciepłą odzież, posiłki itp.). W tej grupie znalazło się 19 osób,
 - środowiska, które z uwagi na trudne warunki materialne oraz dysfunkcyjność (długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie itp.) wymagają szczególnej uwagi i pomocy w trudnych warunkach w okresie zimowym. Rozpoznano 36 takich środowisk,
- 2) w miesiącu listopadzie 2016 r. zorganizowano spotkanie służb działających na terenie miasta, tj. Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w celu skoordynowania działań w okresie zimowym i opracowania planu pomocy osobom bezdomnym,
- 3) Ośrodek podpisał umowę z właścicielem domu jednorodzinnego w Kościanie o świadczenie usług noclegowych dla 3 osób bezdomnych. Miejsca te wykorzystywano rotacyjnie,
- 4) ściśle współpracowano ze Strażą Miejską w Kościanie w zakresie:
 - monitorowania miejsc ewentualnego przebywania osób bezdomnych i zapobiegania zagrożeniom zdrowia i życia, wynikającego z niskich temperatur,

- wymiany informacji na temat środowisk znajdujących się w trudnej sytuacji i szybkiego reagowania na potrzeby mieszkańców, związane z niskimi temperaturami,
- od miesiąca października 2016 r. rozpatrywano wnioski mieszkańców o pomoc materialną, związaną z trudnymi warunkami zimowymi. W tym okresie udzielono mieszkańcom następującej pomocy:
 - ✓ przyznano i wypłacono zasiłki celowe na zakup opału. Wypłacono świadczenia 217 osobom na kwotę 118.815,00 zł (średnio po 550,00 zł),
 - ✓ wydano ciepłą odzież i obuwie 123 rodzinom,
 - ✓ średnio 40 osób korzystało przynajmniej z jednego gorącego posiłku.

3. „Program wychodzenia z bezdomności”.

W 2016 r. kontynuowano działania nakierowane na ograniczanie negatywnych skutków wykluczenia społecznego, związanego z bezdomnością. Realizowano założenia Programu poprzez:

- 1) zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego,
- 2) wspieranie w radzeniu sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- 3) współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przywracania prawidłowych funkcji społecznych osób bezdomnych,
- 4) aktywizację zawodową osób bezdomnych.

W ramach zintegrowanego systemu usług socjalnych, świadczonych przez Ośrodek na rzecz osób bezdomnych w roku 2016 udzielno następujących form pomocy:

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba osób		Dynamika w %
		2015	2016	
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Udzielenie i zapewnianie schronienia, odzieży, posiłku.	21	25	119,0
2.	Pomoc psychologiczno-terapeutyczną.	9	3	33,3
3.	Pomoc w leczeniu uzależnień.	3	5	166,7
4.	Pomoc prawną.	1	2	200
5.	Wspieranie różnych form zatrudnienia w tym socjalnego, prac społecznie użytecznych.	7	3	42,9
6.	Aktywizacja na rynku pracy.	4	0	-
7.	Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin, odbudowywanie więzi rodzinnych, powrót do rodziny.	3	8	266,7
8.	Działania informacyjne – polegające na wydawaniu informatorów, w których zawarte są wszelkie dane o możliwości uzyskania pomocy, jej rodzaju oraz adresach.	11	15	136,4
9.	Pomoc w wyrabianiu lub odtwarzaniu dokumentów osobistych.	1	2	200,0
10.	Pomoc finansowa.	8	17	212,5

4. Program aktywizacji społecznej i zawodowej.

W ramach aktywizacji społecznej i zawodowej klientów Ośrodka, podejmowano następujące działania:

1) prowadzono **Zespół Doradztwa Rodzinnego**, w którym podczas 51 dyżurów udzielono 557 porad. Dyżury pełniono w każdy czwartek w godz. od 15.00 – 19.00 w budynku Ośrodka. Porad udzielali: prawnik, psycholog, pedagog, specjalista pracy socjalnej, psychoterapeuta uzależnień, specjalista ds. przemocy i mediacji w rodzinie. Celem Zespołu było specjalistyczne wspomaganie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wskazywanie możliwości rozwiązywania sytuacji kryzysowych, a w szczególności:

- wspieranie osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- diagnoza sytuacji konfliktowych i pomoc w wyborze sposobu ich rozwiązania,
- wskazanie możliwości korzystania ze swoich uprawnień w zakresie pomocy instytucjonalnej.

W ramach realizowanych zadań w Zespole w szczególności udzielano porad i konsultacji w zakresie:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego,
- prawa karnego i cywilnego,
- zatrudnienia i bezrobocia,
- zabezpieczenia społecznego,
- ochrony praw lokatorów itp.

oraz świadczone pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Strukturę porad udzielanych przez poszczególnych specjalistów ilustruje tabela.

Lp.	Specjalista	ROK 2015		ROK 2016		Dynamika w %
		Liczba dyżurów	Liczba porad	Liczba dyżurów	Liczba porad	
1	2	3	4	5	6	7(6:4)
1.	Prawnik	39	352	50	434	123,3
2.	Pedagog społeczny	15	12	16	7	58,3
3.	Psycholog	17	17	16	13	76,5
4.	Specjalista ds. przemocy i mediacji w rodzinie	17	6	16	13	216,7
5.	Psychoterapeuta ds. uzależnień	43	13	44	10	76,9
6.	Specjalista Pracy Socjalnej	27	47	28	45	95,7
7.	Specjalista Pracy Socjalnej	23	21	23	35	166,7
	Ogółem	50	468	51	557	119,0

Koszt realizacji zadania w 2016 r. wyniósł **38.952,71 zł**,

- 2) organizowano prace społecznie użyteczne dla osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Zorganizowano pracę dla 10 osób. Praca polegała na doręczaniu korespondencji Ośrodka na terenie miasta Kościana. Bezrobotny otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 8,10 zł za godzinę. Prace organizowano w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym, finansującym 60 % kosztów realizacji zadania. Wartość prac finansowanych przez miasto Kościan wyniosła **4.600,00 zł**.

5. Pozyskiwanie i dystrybucja darów.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie prowadzono wielokierunkowe działania, zmierzające do pozyskiwania odzieży, artykułów pierwszej potrzeby oraz innych środków niezbędnych klientom do życia. W ramach tych działań współpracowano z zakładami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi. W efekcie, podopieczni znajdujący się w szczególnie trudnych warunkach materialnych i życiowych otrzymywali pomoc rzeczową, która łagodziła skutki trudnych warunków mieszkaniowych i ubóstwa. Przyjęto odzież, bieliznę, obuwie, meble, artykuły gospodarstwa domowego, środki higieniczne, sprzęt dla osób niepełnosprawnych itp. W 2016 r. z pomocy rzeczowej, organizowanej z pozyskiwanych darów skorzystały 123 rodziny, liczące 268 osób. Pomocy w tej formie udzielano 297 razy.

Ponadto klienci Ośrodka korzystali z bezpłatnych usług krawieckich, świadczonych w ramach dostosowywania darów (odzieżowych) do indywidualnych potrzeb. Usługi krawieckie wykonano na rzecz 35 osób.

VII. FORMY AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ.

W 2016 r. rozwijano i wzbogacano te formy pomocy, które wprowadzono w Ośrodku w latach poprzednich. Ich celem było stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób z grup szczególnego ryzyka, czyli zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ideą działań było zachęcanie klientów do aktywności zawodowej i społecznej oraz wspieranie ich w wysiłkach, zmierzających do samodzielnego zaspokajania niezbędnych potrzeb.

1. Klub Integracji Społecznej.

- 1) celem Klubu jest udzielanie wsparcia osobom w trudnej sytuacji życiowej; odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej,
- 2) działania Klubu nakierowane zostały na:
 - reintegrację zawodową (motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych),
 - kształtowanie poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości poprzez regularny udział w zajęciach Klubu,
 - podnoszenie wiedzy, umiejętności w zakresie radzenia sobie z codziennymi problemami poprzez zajęcia warsztatowe, samokształcenie, grupy samopomocowe,

- nabywanie nowych umiejętności,
 - przygotowanie do powrotu na rynek pracy poprzez warsztaty z zakresu aktywnego poruszania się na rynku pracy,
- 3) w okresie sprawozdawczym cele Klubu realizowano w formie działań edukacyjno-aktywizujących, poradnictwa i samokształcenia.

Szczegółowe informacje, dotyczące działań podejmowanych w Klubie Integracji Społecznej w 2016 r. ilustruje tabela.

L.p.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba osób/spotkań
1	EDUKACJA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	<p>1. Aktywizacja zawodowa – przekazywanie ofert pracy, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, umożliwienie skorzystania z Internetu, organizowanie spotkań z pracodawcami.</p> <p>2. Organizacja prac społecznie – użytecznych (dostarczanie korespondencji OPS na terenie miasta Kościana).</p> <p>3. „Klub Młodzieżowy” – zajęcia dla osób w wieku 14 do 18 lat z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym z rodzin z problemem alkoholowym. Cel: zmotywowanie do podjęcia legalnego zatrudnienia, ukazanie pozytywnych aspektów pracy i bycia niezależnym poprzez edukowanie oraz podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych. Podczas zajęć młodzież uczestniczyła w spotkaniach z psychologiem, doradcą zawodowym, radcą prawnym, specjalistą ds. przygotowania wniosków z funduszy unijnych lub innych źródeł.</p> <p>4. W okresie od sierpnia do października 2016 roku realizowano program pn. „Działania na rzecz wspierania aktywności osób starszych” współfinansowany ze środków Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Cel: zwiększenie aktywności psychofizycznej osób powyżej 60 roku życia, organizacja czasu wolnego oraz poprawa jakości życia osób starszych. W ramach projektu seniorzy uczestniczyli w bezpłatnych zajęciach z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, zajęciach antystresowych, kursie samoobrony, treningu pamięci i wyjeździe do teatru.</p> <p>5. „Bezpieczeństwo seniorów” Cel: nakreślenie osobom starszym zasad poruszania się po drodze oraz ogólnego, bezpiecznego funkcjonowania zarówno w warunkach miejskich, jak i mieszkaniowych (listopad 2016 roku).</p>	<p>231 osób</p> <p>10 osób</p> <p>11 osób</p> <p>20 osób</p> <p>23 osoby</p>

2	ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (OSL)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca z mieszkańcami budynków socjalnych przy ul. Gostyńskiej: spotkania obywatelskie z mieszkańcami na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. 2. Działania partnerskie pracowników OPS, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Dróg oraz mieszkańców nakierowane na kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców budynków socjalnych. 3. Rozwijanie umiejętności zawodowych. 4. Zorganizowanie prac porządkowych przez mieszkańców na terenie placu zabaw oraz pomalowanie klatki mieszkalnej – klatki „B” przez mieszkańców. 5. Pozyskanie choinki od Nadleśnictwa Kościan, przeprowadzenie warsztatów ozdób choinkowych dla społeczności lokalnej z ulicy Gostyńskiej, posadzenie i udekorowanie drzewka przez mieszkańców (listopad – grudzień 2016). 	7 spotkań
3.	GRUPY WSPARCIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Akademia Świadomego Rodzica” – zajęcia edukacyjno-terapeutyczne prowadzone przez specjalistów: psychologa, pedagoga, terapeutę uzależnień, prawnika, pracowników DAL, w tym: „Radzenie sobie z trudnymi emocjami”, „Jestem dobrym rodzicem”, „Jak wyznaczać granice-bycie stanowczym”, „Wychowywać =kochać i wymagać”, „Jak rozpoznać zagrożenia” itp. oraz spotkania integracyjne (wyjazd do Gospodarstwa Agroturystycznego w Nowym Jaromierzu i na seans filmowy). 2. „Dziarskie Babki” – zajęcia dla seniorów mające na celu wsparcie i wypełnienie poczucia izolacji, wykluczenia społecznego i rozwój zainteresowań osób starszych, włączanie w prace wolontarystyczne, np. akcja „Serce w koszyku” 3. „Mamy siebie” – zajęcia terapeutyczno-edukacyjne i integracyjne dla dzieci wraz z opiekunami, które nie uczęszczają do przedszkola (rozwijanie inicjatyw dzieci i umiejętności wychowawczych opiekunów. 	44 osoby 26 osób 25 osób
4.	PORADNICTWO	<p>Porady pracownika socjalnego KIS, udzielone w zależności od zgłaszanej potrzeby, dotyczyły m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, ✓ udzielania informacji osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, ✓ porad z zakresu obsługi komputera, ✓ porad w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej, ✓ porad w zakresie sporządzania pism urzędowych, ✓ pomocy w przesyłaniu dokumentów aplikacyjnych online, ✓ pomocy w szukaniu instytucji pomagających narkomanom. 	23 osoby/ 31 razy
5	SAMO - KSZTAŁCENIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia komputerowe dla seniorów. Cel: nabycie i ćwiczenie nowych umiejętności, przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych z dostępu do nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych oraz rozwijanie kontaktów międzyludzkich. 2. Indywidualne korzystanie z mini pracowni komputerowej. 3. Nauka języka angielskiego dla osób nieaktywnych zawodowo. 4. Nauka języka angielskiego dla seniorów. 	17 osób 6 osób/ 36 razy 6 osób 11 osób

6.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZA- RZĄDOWYMI	Spotkanie Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Razem Łatwiej”, i organizacji pracy „Randstad”	4 razy/ 2 organizacje
----	---	---	-----------------------

2. Centrum Wolontariatu.

- 1) celem działania Centrum Wolontariatu jest pobudzanie aktywności lokalnej i angażowanie społeczności miasta Kościana do współuczestniczenia w rozwiązywaniu niektórych problemów społecznych, a przede wszystkim wspieranie osób, które z różnych przyczyn nie radzą sobie z pokonywaniem problemów życiowych. Dotyczy to w szczególności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, mających trudności w nauce, młodzieży w wieku 15-25 lat, mającej problemy z prawidłowym funkcjonowaniem w społeczności, osób starszych i samotnych, potrzebujących wsparcia w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, osób niepełnosprawnych,
- 2) działania Centrum nakierowano na:
 - pracę na rzecz instytucji pomocowych,
 - świadczenie pomocy niepełnosprawnym,
 - współpracę z rodzicami i wychowawcami na rzecz dzieci zaniedbanych edukacyjnie,
 - organizowanie form wsparcia i poradnictwa dla rodzin dotkniętych chorobą alkoholową czy narkomanią,
 - współpracę z instytucjami publicznymi i stowarzyszeniami w zakresie kształtowania właściwych warunków i postaw dla niesienia pomocy najstarszym i cierpiącym,
 - organizowanie działalności sportowej i kulturalno-oświatowej dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych itp.
- 3) w bazie danych Centrum Wolontariatu na dzień 31 grudnia 2016 r. zarejestrowanych było 162 Wolontariuszy,
- 4) w roku 2016 Centrum Wolontariatu pełniło rolę inicjatora, organizatora lub koordynatora działań opisanych szczegółowo w tabeli.

L p.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba uczest.
1.	SZKOLENIOWA	1. Przeprowadzono szkolenia i kursy podnoszące uprawnienia wolontariuszy, tym: <ul style="list-style-type: none"> • „Wolontariat w pierwszych krokach” (5 szkoleń), 77 • realizacja programu „Bajkowy Szpital” (1 szkolenie), 14 • szkolenie BHP do programu „Bajkowy Szpital” (1 szkolenie), 14 • „Praca z osobami starszymi” (1 szkolenie) 15 • „Wychowawca wypoczynku dzieci” (7 kursów) 13 2. Zorganizowano 7 spotkań promujących wolontariat, dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącym im. O. Kolberga w Kościanie. 169 3. Przeprowadzono 1 spotkanie promocyjno – informacyjne w	

		<p>Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościanie.</p> <p>4. Zorganizowano warsztaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Warsztaty Wielkanocne” (artystyczno – kulinarne), • Międzypokoleniowe Warsztaty Plastyczne. <p>5. Przeprowadzono 1 spotkanie promocyjno – informacyjne na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Kościanie</p>	<p>6</p> <p>15</p> <p>21</p> <p>ok.</p> <p>100</p>
2.	KOORDYNACYJNA	<p>1. Koordynowano pracę wolontariuszy w następujących programach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Starszy Brat Starsza Siostra” (pomoc dzieciom zaniedbywanym wychowawczo), • „Wolontariat w przedszkolu” (pomoc wychowawcom w czynnościach opiekuńczych) , • „Pogotowie Szkolne” (pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji i nauce), • „Wnuczka Babcia, Wnuczek Dziadek”(pomoc osobom starszym i samotnym) , • „Bajkowy Szpital” (animowanie czasu wolnego dzieciom przebywającym w szpitalu), • „English my friend” (zajęcia grupowe z języka angielskiego). <p>2. Uczestniczono w 14 akcjach społecznych, wspierając instytucje oraz organizacje pozarządowe z terenu Kościana.</p> <p>3. Pomagano osobom prywatnym w trudnych sytuacjach życiowych.</p>	<p>25 par</p> <p>7</p> <p>40</p> <p>9 par</p> <p>6</p> <p>16</p> <p>94</p> <p>4</p>
3.	ORGANIZACYJNA	<p>1. Realizowano cotygodniowe spotkania w ramach sekcji tematycznych (muzyczna, taneczna, plastyczna, kulinarna)w Klubie Wolontariusza.</p> <p>2. Zorganizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjazd na Targi Edukacji i Pracy do Gimnazjum w Racocie, • wyjazdy kulturalno – edukacyjno- przyrodnicze dzieci z rodzin objętych wsparciem Centrum Wolontariatu (15 razy), • kampanię społeczną „Wolontariusze ...z sercem w koszyczku”, • kampanię społeczną „Wolontariusze...z świąteczną kolędą” <p>3. Uczestniczono w organizowaniu kampanii społecznej „Otwórz Oczy - Stop Przemocy” skierowanej do społeczności lokalnej Kościana, w tym do uczniów wszystkich kościańskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.</p> <p>4. Sekcje zimowe i letnie: formy spędzania czasu wolnego z elementami profilaktyki.</p>	<p>38</p> <p>4</p> <p>417</p> <p>289</p> <p>120</p> <p>45</p>
4.	INICJATORSKO-INNOWACYJNA	<p>1. Udział w ogólnopolskim konkursie „Barwy Wolontariatu” – wyróżniona została wolontariuszka Alicja Lewandowska (poziom ogólnopolski).</p> <p>2. Udział w ogólnopolskim konkursie „Barwy Wolontariatu” – wyróżniona została wolontariuszka Paulina Frąckowiak (poziom wojewódzki).</p>	

Prowadzone w 2016 r. formy aktywizacji społecznej wpisują się w założenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016 -2025” i w sposób bezpośredni przyczyniają się do realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobiegania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji osób starszych.

Działania Klubu Integracji Społecznej i Centrum Wolontariatu, nakierowane na zapobieganie lub łagodzenie negatywnych skutków problemu alkoholowego w rodzinach, finansowano ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kwota wydatków poniesionych na ten cel wynosiła 18.798,84 zł.

VIII. REALIZACJA PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO.

Projekt „Tęcza”, opracowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. Projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Kościańskim/ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

1. **Cel projektu:** wsparcie rodziców, przeżywających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo - wychowawczych i przywrócenie rodzinie zdolności do sprawowania prawidłowej funkcji.
2. **Uczestnicy projektu:** 40 osób, rodziców z deficytami wychowawczo-społecznymi, korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie.
3. **Działania:** zadania realizowane w projekcie dostosowano do potrzeb rodziców wymagających specjalistycznego wsparcia i działań edukacyjnych, podnoszących ich kompetencje. Działania dotyczyły:
 - 1) zatrudnienia dwóch asystentów rodziny,
 - 2) zorganizowania spotkań indywidualnych rodziców z:
 - prawnikiem; pomoc w rozwiązaniu trudnych sytuacji życiowych (10 godz.),
 - psychologiem; diagnoza i pomoc w osiągnięciu celów życiowych (20 godz.),
 - pedagogiem; wsparcie procesów wychowawczych w rodzinie (10 godz.),
 - 3) przeprowadzenia warsztatów w ramach „Szkoły rodziców”, w tym warsztaty „ABC budżetu domowego” (24 godz.)
4. **Rezultaty:**
 - 1) reagowanie na bieżące problemy rodziny i pomoc w ich rozwiązywaniu (asystent),
 - 2) podniesienie kompetencji wychowawczych i społecznych rodziców,
 - 3) integracja rodziny i kształtowanie pozytywnych postaw jej członków,
 - 4) realizacja celów profilaktycznych w zakresie uzależnień,
 - 5) ograniczenie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych,
5. **Termin realizacji projektu:** od 1 grudnia 2016 r. do 31 sierpnia 2018 r.

6. Budżet projektu:	370.796,80 zł,	w tym:
• środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego		360.370,00 zł,
• środki własne		10.426,80 zł,
• środki wydatkowane w 2016 r.		23.762,89 zł.

IX. REALIZACJA CELÓW „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 – 2025” ORAZ ZADAŃ PREZENTOWANYCH W RAMACH POTRZEB POMOCY SPOŁECZNEJ.

1. Informacja o realizacji "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2007 – 2015" stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.
2. Realizowano:
 - 1) wybrane cele, przyjęte w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025” w szczególności cel pn. **„Wspieranie, wzmocnienie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie”**,
 - 2) zadania prezentowane w ramach potrzeb pomocy społecznej w 2015 r.

Opis działań podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w załączniku nr 2 pn. „Wielkopolska gmina przyjazna rodzinie 2016” (materiał przesłany w ramach konkursu do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego”).

X. PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.

Na podstawie stałego monitoringu, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie oraz w oparciu o „Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2015 r.” zdiagnozowano najważniejsze potrzeby mieszkańców Kościana w zakresie pomocy społecznej. Bieżąca diagnoza stanowi potwierdzenie celów i kierunków działania, przyjętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025” i dotyczy kilku obszarów, związanych z kształtowaniem polityki społecznej w mieście. Zidentyfikowane potrzeby w strategicznych obszarach pomocy społecznej to:

1. Wspieranie, wzmocnienie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie, w tym:

- 1) **promowanie wartości rodziny poprzez:**
 - rozwijanie umiejętności społecznych oraz poczucia przywiązania do rodziny,
 - włączenie członków rodziny do współpracy z różnymi placówkami, w których spędzają czas dzieci (szkoły, przedszkola, świetlice, poradnie, dom kultury), zaangażowanie rodziców w wybrane wydarzenia organizowane przez te placówki,
 - rozwijanie systemu poradnictwa rodzinnego, psychospołecznego, psychologicznego, opartego na kompleksowej pracy z rodziną i terapii

systemowej, umożliwiającego wsparcie w rozwiązywaniu problemów powstających w różnych fazach życia rodziny,

- upowszechnianie programów edukacyjnych zorientowanych na zdobywanie umiejętności potrzebnych do pełnienia ról w rodzinie,
- upowszechnianie programów międzypokoleniowych, zwłaszcza włączających osoby starsze w życie rodziny,
- pozyskiwanie partnerów do Karty Dużej Rodziny,

2) zapobieganie uzależnieniom członków rodzin, profilaktyka w zakresie uzależnień poprzez:

- zwiększenie dostępności do specjalistów do spraw uzależnień, organizowanie spotkań ze specjalistami w szkołach, klubach osiedlowych itp.,
- realizację programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom (warsztaty dla rodziców, tworzenie grup wsparcia itp.),
- promowanie zmiany postaw wobec używek,
- edukacja nauczycieli i wychowawców oraz szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju uzależnień,
- szkolenie osób pomagających osobom uzależnionym,

3) przeciwdziałanie zjawisku przemocy poprzez:

- działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,
- podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- podnoszenie specjalistycznej wiedzy nauczycieli, pracowników służby zdrowia, służb mundurowych w zakresie wczesnego wykrywania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności specjalistów pomagających ofiarom przemocy,
- udostępnienie mieszkań osobom dotkniętym przemocą,

4) aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, głównie kobiet poprzez:

- promowanie tworzenia miejsc pracy w środowiskach zamieszkania,
- promowanie elastycznych form zatrudnienia, umożliwiających pogodzenie pracy zawodowej z funkcjami opiekuńczymi w rodzinie,
- pomoc w zapewnieniu opieki nad dziećmi: żłobek, przedszkole, świetlica, kluby dziecięce,
- działania na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne),
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizowania poradnictwa zawodowego, kursów kwalifikacyjnych i szkoleń,

5) wspieranie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez:

- promocję Karty Dużej Rodziny,
- zatrudnienie większej liczby asystentów rodziny,
- zwiększenie liczby punktów interwencji kryzysowej, utworzenie mniejszych ośrodków lokowanych bliżej miejsca zamieszkania.

2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja osób starszych, w tym:

- 1) **zwiększenie dostępności opieki medycznej i społecznej dla osób starszych poprzez:**
 - umożliwienie kontaktów wzajemnych i kontaktów ze specjalistami służby zdrowia (spotkania profilaktyczne z lekarzami, pielęgniarkami itp.),
 - rozwijanie bazy wolontariatu dla osób starszych,
 - utworzenie grupy wsparcia dla osób opiekujących się osobami starszymi i niesamodzielnymi,
- 2) **tworzenie warunków do aktywności społecznej i zawodowej osób starszych poprzez:**
 - uruchomienie komunikacji miejskiej, z uwzględnieniem potrzeb seniorów,
 - wprowadzenie „Karty Seniora” uprawniającej do różnego rodzaju zniżek,
 - pogłębianie wspólnych inicjatyw z instytucjami i organizacjami pozarządowymi dla realizacji celów społecznych, inicjowanie wspólnych wydarzeń,
- 3) **przeciwdziałanie e-wykluczeniu osób starszych poprzez:**
 - organizowanie bezpłatnych szkoleń, kursów z zakresu obsługi komputera dla osób starszych,
 - umożliwienie bezpłatnego dostępu do Internetu dla osób starszych w wybranych miejscach.

3. Aktywizacja osób dotkniętych niepełnosprawnością, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, w tym:

- 1) **aktywizacja zawodowa osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:**
 - informowanie pracodawców i osób z niepełnosprawnością o możliwościach dofinansowania szkoleń ze środków PFRON,
 - działania zmierzające do utworzenia na terenie Kościana zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych,
 - współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z osobami dotkniętymi niepełnosprawnością,
 - zwiększenie liczby programów, kursów, szkoleń dla osób dotkniętych niepełnosprawnością,
 - poradnictwo zawodowe dla osób dotkniętych problemem niepełnosprawności.
- 2) **poprawa warunków życia osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:**
 - organizowanie warsztatowych form terapii zajęciowej, dostosowanych do zdiagnozowanych potrzeb,
 - organizacja transportu publicznego uwzględniająca przewóz osób z niepełnosprawnością,
 - utworzenie systemu informowania o formach pomocy i inicjatywach społecznych,
 - włączanie osób z niepełnosprawnością w organizowanie lokalnych inicjatyw okolicznościowych.

Potrzeby miasta Kościana w zakresie pomocy społecznej określone zostały w dokumencie pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej”, opartym na analizie lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena, zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przedłożona zostanie Radzie Miejskiej Kościana przez Burmistrza Miasta Kościana do dnia 30 kwietnia 2017 r. i stanowić będzie podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Kościan – 2017– 04 – 05

Opracował:
M. Lubińska

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
W Kościanie
(-) Mirosława Lubińska